

PC-Axis-tiedostomuodon käsikirja versio 2008-1

Tiedostomuodon tekninen kuvaus ja Tilastokeskuksen metatietostandardin soveltamisohjeet

1. Alkusanat	2
2. Soveltamisohje Tilastokeskuksessa	3
3. Käytetystä terminologiasta	4
4. Pistekoodista	5
5. Avainsanoista	6
Muuttujat.....	6
Luokitukset ja summautuvuus.....	6
Merkistö.....	6
Peruskieli.....	6
Aihealuetiedot.....	7
Otsikointi.....	7
Palvelinhallinta.....	7
Pieni taulukko.....	7
Desimaaliluvut.....	7
Mittayksikkötieto.....	7
Luonti- ja päivitystiedot.....	7
Alaviitetiedot.....	7
Data.....	7
Tutkimusmuuttujat (aiemmin sisältömuuttujat).....	7
Aikasarja.....	7
Talousaikasarjat.....	7
Lähiaikoina tulossa olevat avainsanat.....	7
6. Taulukoesimerkkejä	9
6.1 Vain pakolliset avainsanat.....	9
6.3 Pakollisia ja valinnaisia avainsanoja.....	11
6.4 Harvamatriisitallennus KEYS-avainsanalla.....	12
6.5 Monikielinen taulukko.....	13
6.6 Tutkimusmuuttujien määrittely CONTVARIABLE-avainsanalla.....	15
7. Avainsanat aakkosjärjestyksessä	17
8. Tyypilliset virhelähteet	42
Liitteet	43
Liite 1. Avainsanat aakkosjärjestyksessä.....	43
Liite 2. Avainsanat esiintymisjärjestyksessä.....	45
Liite 4. Tilastokeskuksen aihealueluokitus, tilastojen nimilyhenteet ja tiedostojen nimeäminen.....	48
Liite 5. Muut ohjeet ja standardit.....	48
Liite 6. Lähdeviitteet.....	48

1. Alkusanat

PC-Axis-tiedosto on moniulotteisen tilastotaulukon (kuution) tallennusformaatti. Tiedostomuodon tarkennin on .px (esim. *taulukko.px*). Tiedosto on rakenteinen dokumentti, jonka sisällön osioiden alkutunnisteina käytetään ns. avainsanoja. Tiedosto muodostuu kahdesta päälohkosta: metadatatista ja datasta. Osa metadatan määrittelyssä käytettävistä avainsanoista on pakollisia ja osa valinnaisia, dataosa on pakollinen ja **aina** tiedostossa viimeisenä.

Kun metaosan kaikki pakolliset avainsanat sisältöineen sekä data ovat mukana ja teknisesti oikein kirjattuina, tiedosto on käyttökelpoinen PC-Axis-tuoteperheen keskeisissä sovelluksissa: PC-Axis, PX-Web, PX-Map ja PX-Edit (jatkossa näistä käytetään yleisnimitystä sovellukset). PX-Editillä, joka on myös tiedostojen korjaus- ja tarkistustyökalu, voidaan avata sisällöltään vajaita tai syntaksiltaan lievästi virheellisiä tiedostoja, jolloin PX-Edit näyttää tunnistamansa virheet; joillekin tyypillisille virheille se osaa myös antaa korjausehdotuksia. Yksinkertaisimmillaan PC-Axis-tiedoston standardisointi sujuu siten, että tiedosto avataan PX-Editissä ja tallennetaan, jolloin mm. avainsanojen järjestys ja tallennusmuoto vakioituvat. Avaamisen ja tallentamisen voi suorittaa myös isommalle tiedostojoukolle PX-Editin eräajotoimintana.

Tämä dokumentti on tarkoitettu kattavaksi kuvaukseksi PC-Axis-tiedostomuodosta ja sen soveltamisesta Tilastokeskuksessa. Dokumentti ei ole aivan täydellinen, koska joitakin tarpeettomiksi katsottuja vanhentuneita ominaisuuksia ja harvinaisia erikoistapauksia ei ole katsottu tarpeelliseksi kirjata. Se on ensisijaisesti suunnattu ohjeeksi ja käsikirjaksi PC-Axis-tiedostoja tuottavien sovellusten suunnittelijoille ja ohjelmoijille. Dokumentissa on kuitenkin paljon tietoa, joihin esimerkiksi PX-Editiä käyttävän tilastohenkilöstön on syytä hyvin tutustua. Tilastokeskuksen sisäisessä PC-Axis- ja PX-Edit-peruskoulutuksessa käydään läpi soveltamisohjeen ne kohdat, jotka kaikkien px-tiedostoja käyttävien tulee hallita.

Dokumenttia tullaan tarpeen mukaan päivittämään ja tarkentamaan.

Versiota (2006-6) koskevat huomautukset.

Edellisen julkaistun version (2006-5, päivätty 22.5.2006) jälkeen on päivitetty seuraavat kohdat:

- *Pistekoodista* (luku 4) Tilastokeskuksen suositus on ohjelmaversioiden 2005 käyttöön ottamisen myötä muuttunut. Ei yhtään -merkintänä suositellaan viivaa (aiemmin neljä pistettä).
- *Avainsanoista* (luku 5) DOMAIN-avainsanan merkintätavan esimerkki on korjattu.
- *Ryhmittelytiedostoista* (liite 3) ryhmittelytiedoston esimerkissä olleet virheet on korjattu.

Versiota (2008-1) koskevat huomautukset.

Edellisen julkaistun version (2006-6, päivätty 30.8.2006) jälkeen on päivitetty seuraavat kohdat:

- *Pistekoodista* (luku 4) Esitysteknisistä syistä tarvittavan tyhjän solun merkintä on nyt 6 pistettä. Uuden SVT-standardin mukaisesti salattu tieto suositellaan esitettäväksi 2 pisteellä eli salatut merkitään samaksi kuin ”tietoa ei ole saatu tai se on epävarma”.
- *Taulukkoselosteen soveltamisohje* (luku 7 - avainsana *INFOFILE*): Veloituksettomassa StatFin-palvelussa ei käytetä erillistä taulukkoselostetta, vaan taulukon alaviitteeseen laitetaan linkit kyseisen tilaston kuvaussivuille webissä.
- Monikielisen taulukon esimerkki (luku 6.5) ja monikielisyyttä koskevat ohjeet on täydennetty. Kunkin avainsanan kohdalle on merkattu tuleeko se toistaa monikielisen taulukon jokaisella kielellä.
- Kunkin avainsanan kohdalle on merkitty avainsanan vaikutusalue (taulukko-kohtainen, muuttujakohtainen jne.).
- Ohjeen aiemmissa versioissa käytetyn termin sisältömuuttuja sijaan käytetään nykyään termiä *tutkimusmuuttuja*.

Aikasarja-avainsanojen tarkennettu soveltamisohje julkaistaan myöhemmin v. 2008 aikana PX-Web-version 2007 käyttöön oton yhteydessä.

Työryhmä

Ohjeen tuottamiseen on osallistunut työryhmä:

Riia Arvela, Hans Baumgartner, Veli-Matti Jantunen, Jaakko Laakso ja Tuula Taivainen.

Englanninkielisen käännöksen on toimittanut Mia Kilpiö.

Sähköpostiosoitteemme ovat muotoa: *etunimi.sukunimi@tilastokeskus.fi*

2. Soveltamisohje Tilastokeskuksessa

Metatietolaadun ja tilastojen käytettävyyden parantamiseksi on avainsanoille kirjattu soveltamisohjeeksi **Tilastokeskuksessa määritelty talon sisäinen standardi**, joka on vaativampi ja laajempi kuin pakollinen metatietomäärä, jonka pelkkä tekninen toimivuus vaatisi.

Huomattava paino ohjeissa on pantu niille metatiedoille, joita tarvitaan tuoteprosessien ohjauksessa, arkistoinnissa ja taulukoiden luetteloinnissa. Tätä tarkoitusta varten tiedostomäärittelyyn on lisätty Tilastokeskuksen aloitteesta eräitä uusia taulukon luontiin ja päivitykseen liittyviä avainsanoja. Vaikka nykyiset sovellukset eivät niitä vielä kaikilta osin käyttäisikään, myös ne tulee täyttää ohjeiden mukaisesti, jotta mm. arkistojen hakutoiminnot saadaan toimimaan jatkossa hyvin ja taulukoiden sisällön luettelointia ja luokittelua voidaan automatisoida. Tiedonhallinnan lisäksi myös palvelujen käyttöliittymät perustuvat tulevaisuudessa yhä enemmän metatietoon. Modernit verkkojakelujärjestelmät, kuten PX-Web, luovat palvelun käyttöliittymiä metatietojen perusteella automaattisesti. Jokaisen sisällön tuottajan tulee muistaa, että huonot tai vajavaiset metatiedot näkyvät asiakkaalle myös verkkopalvelun huonona käyttöliittymänä.

Jokainen avainsana käsitellään yksitellen. Avainsanan otsikossa on teknisen toimivuuden kannalta pakolliset avainsanat merkitty tekstillä ***pakollinen*** ja Tilastokeskuksessa pakolliset tekstillä ***pakollinen (TK)***. Joitakin avainsanoja suositellaan käytettäväksi ja tällöin ne on merkitty tekstillä ***suositeltava (TK)***. Avainsanat, jotka on merkitty tekstillä ***erikoistapauksissa (TK)***, voivat olla tärkeitä tai hyödyllisiä vain tietyissä palveluissa. Niiden käyttötavasta tulee keskustella myös palveluja standardoivan tietopalvelun ja palvelimia ylläpitävän tietotekniikkapalvelun kanssa. Prosessien yksinkertaistamiseksi ja keventämiseksi yleinen **suositus** on, että käytetään vain niitä ominaisuuksia, jotka on merkitty tekstein ***pakollinen*** tai ***pakollinen (TK)***.

Aikasarja-avainsanoille ei ole vielä erikseen laadittu soveltamisohjetta. Aikasarjojen tarkempi soveltamisohje julkaistaan myöhemmin v. 2008 aikana PX-Web-version 2007 käyttöönoton yhteydessä.

Aikasarja-avainsanat ovat suurelta osin sovelluksia ohjaavia käsittelysääntöjä, joita voidaan käyttää hyväksi erityisesti silloin kun px-tiedostomuoto on erilaisten siirtomuotojen, kuten GESMES ja Aremos, yhteisenä lähteenä ja PC-Axis-sovellusta käytetään muuntimena näiden siirtomuotojen tuottamiseen.

Keskeiset tiedot kaikista avainsanoista on koottu tiivistelmänä taulukkoon ([liite 1](#)), jonka PC-Axis-sarakkeelta näkyvät teknisen toimivuuden kannalta pakolliset määritykset ja TK:n standardi -sarakkeelta kaikissa Tilastokeskuksen tietokantapalveluissa vaadittava metatiedon laatuvaatimus.

Tiedostojen nimeämisestä, tietokantapalvelun aihehakemistojen rakentamisesta, standardiluokitusten sekä niihin perustuvien PC-Axis-ryhmittelyjen soveltamisesta on annettu erilliset ohjeensa, jotka ovat Tilastokeskuksen intranetin kohdassa Tiedonjakelu ja julkaiseminen > Verkkojulkaiseminen > Tietokannat .

Tiedostojen tekninen virheettömyys voidaan tarkistaa PX-Editillä.

3. Käytetystä terminologiasta

Kuutiolla tarkoitetaan monen muuttujan ristiintaulukoinnin tuloksena syntyvää moniulotteista taulukkoa (sääntiötä). Tilastokuution eri dimensioita (luokituksia) kutsutaan PC-Axiksessa **muuttujiksi** (*variable*). Muuttujat kuvataan PC-Axiksessa avainsanoilla STUB (rivimuuttujat) ja HEADING (sarakemuuttujat).

On myös mahdollista luoda muuttuja, joka koostuu useista **tutkimusmuuttujista**; tähän käytetään avainsanaa CONTVARIABLE. Tutkimusmuuttujaa on nimitetty ohjeiden tätä edeltävissä versioissa sisältömuuttujaksi.

Muuttuja jakautuu **arvoihin** (*value*), jotka ilmaistaan sekä teksteinä että mahdollisina koodeina. Muuttujien arvot (luokat, nimikkeet) osoitetaan muuttujittain VALUES- ja koodit CODES-avainsanalla.

Muuttujien nimissä sekä arvo- tai kooditeksteissä ei pidä käyttää alku- tai loppuvälilyöntejä, erityisesti hierarkian osoituksessa tulee käyttää välilyöntien sijaan alkupisteitä. Joidenkin erikoismerkkien käyttöä tulee myös välttää (sarkain, lainausmerkit, kaari- ja hakasulkeet ja puolipisteet), koska sovellukset saattavat tulkita tällaiset merkinnät ei-toivotusti. Risuaitamerkkiä (#) käytetään PC-Axiksessa osoittamaan sovelluksille tekstin rivinvaihtokohdat, joten sitä ei tule myöskään käyttää muuhun tarkoitukseen.

Tilastotaulukon numeeriset arvot annetaan DATA-avainsanaa seuraavassa numeerisessa taulukossa. Lukujen desimaalierottimena on piste, negatiivisen luvun edessä on miinusmerkki eikä tuhaterottimia käytetä. Luvut erotetaan toisistaan yhdellä välilyönnillä tai sarkainmerkillä. Jokaisen datarivin lopussa tulee olla välilyönti rivinvaihtoa ennen. Numeeristen arvojen lisäksi voidaan PC-Axiksen dataosassa ilmaista puuttuvia, salattuja tms. piilotietoja ns. **pistekoodien** avulla.

PC-Axis-taulukoiden muuttujien ryhmittelyä ja summausta voidaan hallita erillisillä **ryhmittelytiedostoilla**. Tiedostossa oleva muuttuja voidaan kytkeä erillisen arvojoukkoavainsanan avulla yhteiseen ryhmittelytiedostoon. Lisätietoja on avainsanan DOMAIN kuvauksessa ja liitteessä 3.

4. Pistekoodista

Pistekoodit kuvaavat puuttuvaa, salattua tai muuta sellaista dataa, jota ei voida esittää. Pistekoodi rajataan lainausmerkein, ja koodissa voi olla yhdestä kuuteen pistettä (" . " - " . . . . . "). Lisäksi PC-Axis-tiedostossa on varattu seitsemän pisteen koodi pistekoodisummien tallennukseen; tätä ei saa käyttää muuhun tarkoitukseen.

Huom: PC-Axis-sovellukset eivät kontrolloi, mihin tarkoitukseen pistekoodia käytetään.

Pistekoodien lisäksi on erikoismerkintänä käytössä **viivakoodi**: " - ". Viivakoodi tulkitaan vanhoissa sovellus-versioissa (ennen versiota 2005) nollaksi ja tallennetaan nollana. **Siksi viivakoodia käytettäessä ei tiedostoa saa käsitellä versiota 2005 vanhemmilla sovelluksilla.** Sovellusversiot 2005 tai uudempi käsittelevät viivakoodia summattaessa ns. tarkkana nollana ja myös tallentavat sen takaisin viivakoodiksi.

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Käytössä ovat seuraavat Suomen virallisen tilaston v. 2005 hyväksytyt standardin mukaiset merkintätavat:

0 . 0	Suure on pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä (merkintä ei PC-Axiksessa toimi sujuvasti).
" . "	Tieto on epälooginen esitettäväksi.
" . . "	Tietoa ei ole saatu, se on epävarma tai salassapitosäännön alainen.
" . . . "	Salassapitosäännön alainen tieto (vanha käytäntö ennen vuotta 2008, ei käytetä enää).
" . . . . "	Ei yhtään. Vaihtoehto erikoistapauksiin vanhoja sovelluksia varten (erittäin harvinainen)
" . . . . . "	Varattu, ei käytössä
" . . . . . "	Tyhjä solu. Esitysteknisesti tarpeellinen tyhjä solu, jonka sovellukset näyttävät blankkona. Tätä ei selitetä alaviitteessä.
" - "	Ei yhtään, käytetään sovelluksissa versiosta 2005 lähtien, ei rajoita summaamista

Peitekoodeja käytettäessä tulee koodien selitteet aina sisällyttää taulukon alaviitteeseen. Ei yhtään -merkinä Tilastokeskuksessa käytetään viivaa (käytä vain PC-Axis-ohjelman versiota 2005 tai uudempaa).

5. Avainsanoista

PC-Axis-tiedosto rakentuu avainsanamäärittelyistä, jotka koostuvat avainsanaosasta, yhtäsuuruusmerkistä, avainsanan arvosta ja määrittelyn aina päättävästä **puolipisteestä**. Avainsanojen on oltava niiden keskinäisen riippuvuuden vuoksi tietyssä **järjestyksessä**, joka on esitetty liitteessä 2. Tiedoston viimeinen avainsana on aina DATA. Omia, standardiin kuulumattomia avainsanoja voi määrittellä, mutta niitä **ei** suositella käytettäväksi!

Avainsanat ovat joko taulukko-, muuttuja-, arvo- tai solukohtaisia taikka erikoisavainsanoja. Avainsanaosassa on isoilla kirjaimilla merkitty avainsana, jota seuraa mahdollinen sulkeissa oleva tarkenneosa. Monikielisissä taulukoissa avainsanoja voi seurata hakasulkeissa oleva kielitunnus ennen tarkenneosaa (ks. taulukkoesimerkki 6.5).

- taulukkokohtainen avainsana on muotoa AVAINSANA=
- muuttujakohtainen avainsana on muotoa AVAINSANA("muuttuja")=
- arvokohtainen avainsana on muotoa AVAINSANA("muuttuja","arvo")=
- solu- ja erikoisavainsanojen muoto esitetään kunkin avainsanan selosteissa (mm. CELLNOTE).

Avainsanan arvo annetaan lainausmerkeissä, esimerkiksi AVAINSANA="tekstiä". Lainausmerkkejä ei käytetä numeerisille tai YES/NO-tyyppisille avainsanoille. Joidenkin avainsanojen (mm. alaviitteiden) sisältö voidaan näyttää sovelluksissa monirivisinä, tällöin rivinvaihtomerkinä käytetään #-merkkiä.

Avainsanojen arvoteksteissä ei tule käyttää puolipisteitä, lainausmerkkejä tai muita erikoismerkkejä (mm. sarkain).

Jos avainsanan arvo pilkotaan useille riveille, pilkottava rivi päätetään lainausmerkkiin (ennen rivinvaihtoa) ja seuraava rivi aloitetaan lainausmerkillä. Pilkontakohdaksi on valittava sananväli, jos mahdollista. Listat (mm. VALUES) pilkotaan niin, että listan alkioita erottava pilkku jää pilkottavan rivin viimeiseksi merkiksi.

Huom: Historiallisista syistä joidenkin avainsanojen käsittely poikkeaa yleissäännöistä (pakollisuus, arvotekstien enimmäispituudet, tms.) ja joidenkin käyttö on selkeästi vanhentunut.

Muuttujat

Muuttujat kuvataan suoraan rivi- ja sarakemuuttujina, joten avainsanojen STUB (rivimuuttujat) ja HEADING (sarakemuuttujat) yhdistetty sisältö on luettelo taulukon kaikista muuttujista. Samalla osoitetaan myös muuttujien **asettelu** (pivot) taulukon oletusnäkyvässä ja määrätään se järjestys, jossa taulukon numeeristen solujen tulee dataosassa sijaita.

Luokitukset ja summautuvuus

Luokitukset (muuttujien arvot) määritetään avainsanoilla VALUES ja CODES. Muuttujien **summautuvuutta** ohjataan avainsanoilla AGGREGALLOWED ja ELIMINATION. Muuttujien ryhmittelyyn liittyvät tiedostot määritellään avainsanalla DOMAIN.

Aluemuuttujan karttapohja määritetään avainsanalla MAP.

Muuttujien arvojen ja koodien näyttämiseen sekä aluealihierarkioiden esitykseen on käytetty vanhentuneita avainsanoja DOUBLECOLUMN, PRETEXT ja PARTITIONED. Pistekoodien, pistekoodisumman ja viiva-koodin esitysmuotoja voidaan määrittää avainsanoilla DATASYMBOL1 - DATASYMBOL6, DATASYMBOLSUM ja DATASYMBOLNIL.

Merkistö

Merkistön hallintaan käytetään avainsanoja CHARSET ja CODEPAGE.

Peruskieli

Peruskieli osoitetaan avainsanalla LANGUAGE ja monikielisen taulukon sisältämät kielet avainsanalla LANGUAGES. PC-Axis-yhteensopivuus osoitetaan AXIS-VERSION-avainsanalla.

Aihealuetiedot

Aihealuetietoja hallitaan avainsanoilla SUBJECT-AREA, SUBJECT-CODE, DATABASE ja MATRIX.

Otsikointi

Taulukon otsikointia ohjataan avainsanoilla TITLE, DESCRIPTION, DESCRIPTIONDEFAULT ja CONTENTS.

Palvelinhallinta

Palvelinhallintaan sopivat avainsanat PX-SERVER ja DIRECTORY-PATH.

Pieni taulukko

Pieni taulukko voidaan ohjata aukeamaan PC-Axiksessa suoraan AUTOPEN-avainsanalla.

Desimaaliluvut

Desimaalilukujen tallentamista ja desimaalien esittämistä ohjataan kolmella avainsanalla. Tallennettujen desimaalien määrä (DECIMALS) voi olla suurempi kuin sovelluksissa näytettävä tarkkuus (SHOWDECIMALS). Osalle arvoista voidaan myös asettaa yleisestä asetuksesta poikkeava esitystarkkuus (PRECISION).

Mittayksikkötieto

Mittayksikkötieto ilmaistaan avainsanalla UNITS.

Luonti- ja päivitystiedot

Taulukon luonti- ja päivitystiedot merkitään avainsanoilla CREATION-DATE ja LAST-UPDATED, lisäksi päivitysaikoja voidaan ilmoittaa avainsanoilla NEXT-UPDATE ja UPDATE-FREQUENCY.

Aikaleimojen merkinnässä käytetään px-tiedostoissa esitysmuotoa CCYYMMDD hh:mm.

Alaviitetiedot

Taulukon eritasoisten alaviitetietojen hallintaan käytetään avainsanoja NOTE, NOTEX, VALUENOTE, VALUENOTEX, CELLNOTE, CELLNOTEX, DATANOTECCELL ja DATANOTESUM.

Lähde- ja yhteystiedot määritetään avainsanoilla SOURCE ja CONTACT.

Data

Dataosa annetaan avainsanalla DATA. Dataosa voidaan esittää ns. harvamatriisimuodossa KEYS-avainsanaa käyttäen. Datan salaussäännön ohjaukseen on käytössä harvinainen avainsana CONFIDENTIAL, jonka käyttöä ei suositella.

Tutkimusmuuttujat (aiemmin sisältömuuttujat)

Tutkimusmuuttujien käsittely on PC-Axiksessa ratkaistu avainsanalla CONTVARIABLE. Avainsanalla määritellään se taulukon sisältöä luokitteleva muuttuja, jonka arvot ovat tutkimusmuuttujia. Tiettyjen avainsanojen käyttöalue muuttuu samalla taulukkopohjaisesta muuttujapohjaiseksi, jolloin avainsanan muuttujamäärittäeseen kirjoitetaan vain tutkimusmuuttujan nimi (ks. taulukkoesimerkki 6.6).

Aikasarja

Aikasarja määritellään avainsanalla TIMEVAL.

Taloussaikasarjat

Taloussaikasarjojen käsittelyyn on käytössä joukko erikoisavainsanoja: BASEPERIOD, CFPRICES, DAYADJ, REFPERIOD, SEASADJ ja STOCKFA. Jos tutkimusmuuttuja (CONTVARIABLE) on määritelty, taloussaikasarja-avainsanat toistetaan jokaiselle tutkimusmuuttujan arvolle.

Lähiaikoina tulossa olevat avainsanat

PC-Axis-formaattiin on lähiaikoina tulossa joukko avainsanoja, joista on saatavilla toistaiseksi vain niukalti tietoja, joten niiden ohjeistus jää myöhemmäksi:

DEFAULT-GRAPH,	jolla ilmaistaan taulukkoon PX-Webissä liitettävä oletuskuviotyyppi;
LINK,	jolla liitetään taulukkoon ulkoinen www-linkki;
SURVEY,	jolla ilmaistaan taulukon perustietojen hankinnassa käytetty metodi; ja

VARIABLE-TYPE, jota on tarkoitus käyttää muuttujan tyypin ilmaisemiseen (mm. aikasarja- ja aluemuuttujille).

Lisäksi on tulossa oma avainsana taulukon yksilöimiselle sen elinkaaren aikana (TABLEID) sekä joukko muuttujan hierarkian ilmaisemiseen ja käsittelyyn käytettäviä avainsanoja.

Tätä dokumenttia täydennetään, kun kyseisistä avainsanoista on saatavilla tarkempaa tietoa.

6. Taulukkoesimerkkejä

6.1 Vain pakolliset avainsanat

Teknisesti toimivan tilastokuution aikaansaamiseen tarvitaan vain 13 pakollista avainsanaa. Tällainen px-tiedosto on sovelluksissa teknisesti toimiva, mutta käyttäjän kannalta metatiedoiltaan varsin köyhä. Se kelpaa kuitenkin hyvin aihiksi, jonka metatietoja voidaan täydentää esimerkiksi PX-Editin avulla.

```
CHARSET="ANSI";
AXIS-VERSION="2006";
LANGUAGE="fi";
CREATION-DATE="20070403 09:00";
DECIMALS=6;
SHOWDECIMALS=0;
MATRIX="matp";
SUBJECT-AREA="Kansantalous";
SUBJECT-CODE="KAN";
TITLE="Matkailukysyntä ja -tarjonta muuttujina tunnusluku ja vuosi";
CONTENTS="Matkailukysyntä ja -tarjonta";
UNITS="Yksikkötiedot taulupään teksteissä";
STUB="tunnusluku";
HEADING="vuosi";
VALUES("tunnusluku")="Ulkomaisten matkailijoiden kysyntä yhteensä, miljoonaa €",
"Ulkomaisten matkailijoiden kysyntä yhteensä, osuus kokonaiskysynnästä %",
"Suomalaisten vapaa-ajan matkailukysyntä yhteensä, miljoonaa €",
"Suomalaisten vapaa-ajan matkailukysyntä yhteensä, osuus kokonaiskysynnästä %";
VALUES("vuosi")="2004","2005*";
CODES("tunnusluku")="01","02","03","04";
CODES("vuosi")="2004","2005*";
LAST-UPDATED="20070403 09:00";
SOURCE="Tilastokeskus";
CONTACT="Tilastokeskus#Kansantalouden tilinpito#Puhelin: (09) 1734 3338#"
"Sähköposti: skt.95@tilastokeskus.fi#<A HREF=http://tilastokeskus.fi/til/matp/"
"index.html TARGET=_blank>Tilaston kotisivu</A>";
COPYRIGHT=YES;
NOTE="<A HREF=http://tilastokeskus.fi/meta/til/matp.html TARGET=_blank>Tilaston "
"kuvaus</A>#<A HREF=http://tilastokeskus.fi/til/matp/laa.html TARGET=_ "
"blank>Laatuselosteet</A>#<A HREF=http://tilastokeskus.fi/til/matp/kas.html "
"TARGET=_blank>Käsitteet ja määritelmät</A>* = ennakkotieto";
VALUENOTE("vuosi","2005*")="ennakkotieto";
DATA=
    (dataa ei ole listattu tähän)
```

6.2 Kaikki Tilastokeskuksen tietokannoissa vaadittavat avainsanat

Tässä taulukossa ovat kaikki Tilastokeskuksen tietokannoissa pakolliset avainsanat sekä joitakin suositeltavia avainsanoja kuten NOTE. Tällainen tiedosto sisältää jo enemmän informaatiota ihmisen luettavaksi, ja se on myös paremmin koneellisesti jatkokäsittelykelpoinen, kun esimerkiksi kaikissa luokituksissa ovat luokituskoodit mukana.

```

CHARSET="ANSI";
AXIS-VERSION="2000";
LANGUAGE="fi";
CREATION-DATE="20001212 11:00";
DECIMALS=0;
SHOWDECIMALS=0;
MATRIX="vaerak";
COPYRIGHT=YES;
SUBJECT-CODE="VRM";
SUBJECT-AREA="Väestö";
DESCRIPTION="Väestö 31.12.2003";
TITLE="Väestö 31.12.2003 muuttujina Sukupuoli, Kunta ja Siviilisääty";
CONTENTS="Väestö 31.12.2003";
UNITS="Henkilöä";
STUB="sukupuoli","kunta";
HEADING="siviilisääty";
VALUES("sukupuoli")="Sukupuoli yhteensä","Miehet","Naiset";
VALUES("kunta")="Espoo","Helsinki","Vantaa";
VALUES("siviilisääty")="Siviilisääty yhteensä","Naimaton","Naimisissa";
CODES("sukupuoli")="S","1","2";
CODES("kunta")="049","091","092";
CODES("siviilisääty")="S","1","2";
LAST-UPDATED="20040319 09:00";
CONTACT="Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu#Postiosoite:"
"Väestötilastopalvelu, #PL 4A, 00022 Tilastokeskus#Puhelin: (09) 1734 3590"
"#Faksi: (09) 1734 #3251#Yhteyshenkilö: Nicola Brun#Sähköposti:"
"#vaestotilasto.palvelu@tilastokeskus.fi#<A HREF=http://tilastokeskus.fi/ "
"TARGET=_blank>Linkki tilastokeskuksen kotisivulle</A>";
SOURCE="Tilastokeskus";
NOTE="Vuodesta 2002 lähtien on siviilisäätytietoihin lisätty rekisteröidyt"
"parisuhteet...";
DATA=
197742 111337 86405
467623 296100 171523
158825 91202 67623
100546 57516 43030
229903 144564 85339
80819 47131 33688
97196 53821 43375
237720 151536 86184
78006 44071 33935;

```

6.3 Pakollisia ja valinnaisia avainsanoja

Seuraavassa esimerkissä tiedostoon on liitetty summaussääntöjä sekä valmiiksi laskettujen summien käsittelysääntöjä (ELIMINATION):

- jos käyttäjä ei valitse sukupuolimuuttujasta mitään, sovellus laskee sukupuolten summan ja näyttää sen
- jos käyttäjä ei valitse aluemuuttujasta mitään, sovellus näyttää valmiiksi lasketun koko maan summan.

Taulukossa on myös esimerkki muuttujakohtaisesta alaviitteestä (siviilisäädyn selitys) ja arvokohtaisesta alaviitteestä, joka tässä tapauksessa kohdistuu kaikkiin alueen ESPOO tietoihin.

```
CHARSET="ANSI";
AXIS-VERSION="2000";
LANGUAGE="fi";
CREATION-DATE="19930401 12:10";
DECIMALS=0;
MATRIX="vaerak";
COPYRIGHT=YES;
SUBJECT-CODE="VRM";
SUBJECT-AREA="Väestö";
DESCRIPTION="Väestö 1990-1992";
TITLE="Väestö muuttujina siviilisääty, sukupuoli, alue ja aika";
CONTENTS="Väestö";
UNITS="henkilöiden lukumäärä";
STUB="siviilisääty","sukupuoli";
HEADING="alue","aika";
VALUES("siviilisääty")="naimisissa","naimaton","eronnut","leski";
VALUES("sukupuoli")="mies","nainen";
VALUES("alue")="Koko maa","Helsinki","Espoo";
VALUES("aika")="1990","1991","1992";
TIMEVAL("aika")=TLIST(A1),"1990","1991","1992";
CODES("siviilisääty")="1","2","3","4";
CODES("sukupuoli")="1","2";
CODES("alue")="SSS","091","049";
ELIMINATION("alue")="Koko maa";
ELIMINATION("sukupuoli")=YES;
LAST-UPDATED="19950209 13:00";
SEASADJ=NO;
CONTACT="Tilastokeskus#PC-Axis-koulutus#fax 09 1734 1234#s-posti pcaxis@stat.fi";
DATABASE="TKDB";
SOURCE="Tilastokeskus";
REFPERIOD="Viiteajankohta on 31. joulukuuta joka vuosi";
INFOFILE="vaerak";
NOTE("siviilisääty")="Siviilisääty on riippuvainen väestölaskennan "
"rekistereistä. Naimisissa olevat yhdessä asuvat merkitään naimisissa "
"oleviksi. Muut yhdessä asuvat kuuluvat naimattomiin";
VALUENOTE("alue","Espoo")="Tähän selitystä Espoon datasta#ja selitys "
"jaetaan näytössä usealle riville.#Tästä alkaakin jo kolmas selitysrivi";
DATA=
```

(dataa ei ole listattu tähän)

6.4 Harvamatriisitalennus KEYS-avainsanalla

PC-Axis-taulukko voidaan tallentaa ns. harvamatriisimuodossa, jolloin puhtaat nollarivit jätetään tilan säästämiseksi tallentamatta. Harvamatriisitalennusta ohjataan avainsanalla KEYS, joka on annettava jokaiselle rivimuuttujalle. Avainsanan arvo on joko VALUES tai CODES, ja dataosan riveille muuttujaa vastaavalle paikalle kirjataan avaimeksi joko vastaava muuttujan arvoteksti tai koodiarvo heittomerkkeihin.

```
CHARSET="ANSI";
AXIS-VERSION="2000";
LANGUAGE="fi";
DECIMALS=0;
SHOWDECIMALS=0;
MATRIX="tyti";
COPYRIGHT=YES;
SUBJECT-CODE="TYM";
SUBJECT-AREA="Työmarkkinat";
DESCRIPTION="T01E Väestö 31.12.2000";
TITLE="T01E Väestö 31.12.2000 muuttujina Osa-alue, "
"Ikä ja Pääasiallinen toiminta/ammattiasema.";
CONTENTS="T01E Väestö 31.12.2000";
UNITS="Henkilö";
STUB="osa-alue", "ikä";
HEADING="pääasiallinen toiminta/ammattiasema";
VALUES("osa-alue")="049 Espoo", "078 Hanko-Hangö", "091 Helsinki",
"092 Vantaa", "106 Hyvinkää";
VALUES("ikä")="0-6", "7-14", "30-34";
VALUES("pääasiallinen toiminta/ammattiasema")="Työvoima",
"Työlliset", "Palkansaajat";
CODES("osa-alue")="049", "078", "091", "092", "106";
DOMAIN("osa-alue")="OSAL_01 2002";
INFOFILE="tyti";
KEYS("osa-alue")=CODES;
KEYS("ikä")=VALUES;
DATA=
"049", "30-34", 16064 15324 14660
"078", "30-34", 560 490 470
"091", "30-34", 42100 39027 37423
"092", "30-34", 13215 12358 11806
"106", "30-34", 2646 2423 2270;
```

6.5 Monikielinen taulukko

Seuraavassa on esitetty esimerkki tiedostosta, jonka metatiedot ovat kolmella kielellä. Aluksi määritellään käytössä olevat kielet (LANGUAGES) ja niistä peruskieli (LANGUAGE).

Peruskieliset avainsanat esitetään ilman kielikoodia, jolloin tiedosto toimii myös vanhoissa monikielisyttä tukemattomissa sovelluksissa. Monikielisen avainsanan kielikoodi annetaan pienin kirjaimin (gemenalla) hakasulkeissa heti avainsanan jälkeen. Osa taulukkokohtaisista avainsanoista (mm. DECIMALS) on kieli-riippumattomia, kaikki muut tulee toistaa jokaiselle käytettävälle kielelle avainsanoittain kielijärjestyksessä. Vaikka luokituskoodit ovat samat kaikilla kielillä, ne tulee silti toistaa jokaisella kielellä.

```

CHARSET="ANSI";
AXIS-VERSION="2005";
LANGUAGE="fi";
LANGUAGES="fi","sv","en";
CREATION-DATE="20050217 18:34";
DECIMALS=0;
SHOWDECIMALS=0;
MATRIX="VAESTO";
SUBJECT-CODE="VRM";
SUBJECT-AREA="Väestö";
SUBJECT-AREA[sv]="Befolkning";
SUBJECT-AREA[en]="Population";
DESCRIPTION="Väestönmootokset 2003";
DESCRIPTION[sv]="Flyttningar 2003";
DESCRIPTION[en]="Migration 2003";
TITLE="Väestönmootokset muuttujina kunta, ikä, aika, tyyppi ja sukupuoli";
TITLE[sv]="Flyttningar efter region, ålder, tid, typ och kön";
TITLE[en]="Migration by region, age, period, type and sex";
CONTENTS="Väestönmootokset";
CONTENTS[sv]="Flyttningar";
CONTENTS[en]="Migration";
UNITS="henkilöä";
UNITS[sv]="antal";
UNITS[en]="number";
STUB="kunta","ikä";
STUB[sv]="region","ålder";
STUB[en]="region","age";
HEADING="aika","tyyppi","sukupuoli";
HEADING[sv]="tid","typ","kön";
HEADING[en]="period","type","sex";
CONTVARIABLE="tyyppi";
CONTVARIABLE[sv]="typ";
CONTVARIABLE[en]="type";
VALUES("kunta")="Ruotsi","Tukholman lääni","Upplands Väsby","Vallentuna";
VALUES[sv]("region")="Riket","Stockholms län","Upplands Väsby","Vallentuna";
VALUES[en]("region")="Sweden","Stockholm county","Upplands Väsby","Vallentuna";
VALUES("ikä")="20","21","22";
VALUES[sv]("ålder")="20","21","22";
VALUES[en]("age")="20","21","22";
VALUES("aika")="2003";
VALUES[sv]("tid")="2003";
VALUES[en]("period")="2003";
VALUES("tyyppi")="Tulomuutto","Lähtömuutto";
VALUES[sv]("typ")="Inflyttade","Utflyttade";
VALUES[en]("type")="Inmigrated","Outmigrated";
VALUES("sukupuoli")="miehet","naiset";
VALUES[sv]("kön")="män","kvinnor";
VALUES[en]("sex")="men","women";
CODES("region")="00","01","0114","0115";
CODES[sv]("region")="00","01","0114","0115";
CODES[en]("kunta")="00","01","0114","0115";
CODES("ikä")="20","21","22";
CODES[sv]("ålder")="20","21","22";
CODES[en]("age")="20","21","22";
CODES("tyyppi")="BE0101F1","BE0101F2";
CODES[sv]("typ")="BE0101F1","BE0101F2";

```

```

CODES[en]("type")="BE0101F1","BE0101F2";
CODES("sukupuoli")="1","2";
CODES[sv]("kön")="1","2";
CODES[en]("sex")="1","2";
DOMAIN("ikä")="ikä";
DOMAIN[sv]("ålder")="Ålder";
DOMAIN[en]("age")="Age";
ELIMINATION("kunta")="Ruotsi";
ELIMINATION[sv]("region")="Riket";
ELIMINATION[en]("region")="Sweden";
LAST-UPDATED("Tulomuutto")="20040212 16:28";
LAST-UPDATED[sv]("Inflyttade")="20040212 16:28";
LAST-UPDATED[en]("Inmigrated")="20040212 16:28";
UNITS("Tulomuutto")="henkilö";
UNITS[sv]("Inflyttade")="antal";
UNITS[en]("Inmigrated")="number";
UNITS("Lähtömuutto")="henkilö";
UNITS[sv]("Utflyttade")="antal";
UNITS[fen]("Outmigrated")="number";
SOURCE="SCB";
SOURCE[sv]="Statistiska centralbyrån (SCB)";
SOURCE[en]="Statistics Sweden";
CONTACT("Tulomuutto")="Ewa Eriksson, SCB#Tel: 019-17 67 43";
CONTACT[sv]("Inflyttade")="Ewa Eriksson, SCB#Tel: 019-17 67 43";
CONTACT[en]("Inmigrated")="Ewa Eriksson, SCB#Tel: +46 19-17 67 43";
DATABASE="SDB";
DATABASE[sv]="SDB";
DATABASE[en]="SDB";
INFOFILE="BE0101fi";
INFOFILE[sv]="BE0101sv";
INFOFILE[en]="BE0101en";
NOTEX="Näytettävä suomalainen alaviite";
NOTEX[sv]="Obligatorisk svensk not";
NOTEX[en]="Mandatory English note";
NOTEX("kunta")="Näytettävä alaviite muuttujalle kunta";
NOTEX[sv]("region")="Obligatorisk fotnot för region";
NOTEX[fi]("region")="Mandatory footnote for region";
NOTE("ikä")="Selitys suomeksi";
NOTE[sv]("ålder")="Med ålder avses uppnådd ålder vid årets slut, "
"d.v.s. i princip en redovisning efter födelseår.";
NOTE[en]("age")="Age refers to age attained by the end of the year, "
"i.e. in principal, an account for the year of birth.";
VALUENOTEX("tyyppi","Tulomuutto")="Väestönmuutoksia ei saa laskea yhteen";
VALUENOTEX[sv]("typ","Inflyttade")="Flyttningar kan inte summeras vad avser "
"region. Vid t ex summering av kommuner till storstadsområde, summeras "
"flyttningar till regionen med flyttningar inom regionen.#Vid beräkning av "
"åldersdifferentierade tal per 1 000 av medelfolkmängden skall medelfolkmängden "
"per födelseår användas.";
VALUENOTEX[en]("type","Inmigrated")="Migration cannot be added with regard to "
"regions. When, for instance, municipalities are added to metropolitan areas, "
"migration to the region is added to migrations within the region.#With "
"calculating of age-specific rates per 1 000 of the mean population you shall "
"use the mean population per year of birth. And some more";
VALUENOTE("tyyppi","Tulomuutto")="Alaviite suomeksi: tulomuutto";
VALUENOTE[sv]("typ","Inflyttade")="Frivillig fotnot för inflyttade.";
VALUENOTE[en]("type","Inmigrated")="Request value note for inmigrated";
CELLNOTE("","20","","Tulomuutto","")="Soluviite suomeksi: tulomuutto & 20";
CELLNOTE[sv]("","20","","Inflyttade","")="Cellnot inflyttade 20 år.";
CELLNOTE[en]("","20","","Inmigrated","")="Cellnote inmigrated 20 years";
DATA=
456 938 223 327
613 948 305 464
835 968 325 511
590 1017 480 741
771 1145 668 993
924 1273 672 906
14 38 22 43
21 36 34 57
26 36 34 34
17 20 22 30
13 21 29 42
20 23 33 35;

```

6.6 Tutkimusmuuttujien määrittely CONTVARIABLE-avainsanalla

Sisältöä luokitteleva muuttuja, jonka arvot ovat tutkimusmuuttujia osoitetaan CONTVARIABLE-avainsanalla. Tiettyjen avainsanojen käyttöalue muuttuu samalla taulukkopohjaisesta **muuttujapohjaiseksi**, jolloin niille tulee antaa arvo jokaiselle tutkimusmuuttujan arvolle erikseen; nämä avainsanat ovat: BASEPERIOD, CFPRICES, CONTACT, DAYADJ, LAST-UPDATED, REFPERIOD, SEASADJ, STOCKFA ja UNITS.

```

CHARSET="ANSI";
AXIS-VERSION="2006";
LANGUAGE="fi";
CREATION-DATE="20060818 09:00";
DECIMALS=6;
SHOWDECIMALS=0;
MATRIX="Kuntaport";
SUBJECT-AREA="Kunnat";
SUBJECT-CODE="KUN";
COPYRIGHT=YES;
DESCRIPTION="Kuntien perustiedot";
TITLE="Kuntien perustiedot";
DESCRIPTIONDEFAULT=YES;
CONTENTS="Kuntien perustiedot";
UNITS="1";
STUB="Kunta";
HEADING="Indikaattori";
CONTVARIABLE="Indikaattori";
VALUES("Kunta")="Mynämäki";
VALUES("Indikaattori")="Väkiluku 31.12.2006","Väestön kokonaismuutos 2006",
"Ruotsinkielisten osuus väestöstä 31.12.2006","Ulkomaalaisten osuus väestöstä
31.12.2006",
"Työssä käyvien henkilöiden osuus väestöstä 31.12.2005","Asuntokuntien lukumäärä
31.12.2006",
"Perheiden lukumäärä 31.12.2006","Verotettavat tulot 2004";
CODES("Kunta")="503";
CODES("Indikaattori")="03","04","06","07","12","14","15","27";
LAST-UPDATED("Väkiluku 31.12.2006")="20070131 09:00";
LAST-UPDATED("Väestön kokonaismuutos 2006")="20070131 09:00";
LAST-UPDATED("Ruotsinkielisten osuus väestöstä 31.12.2006")="20070228 09:00";
LAST-UPDATED("Ulkomaalaisten osuus väestöstä 31.12.2006")="20070228 09:00";
LAST-UPDATED("Työssä käyvien henkilöiden osuus väestöstä 31.12.2005")="20070903
09:00";
LAST-UPDATED("Asuntokuntien lukumäärä 31.12.2006")="20070609 09:00";
LAST-UPDATED("Perheiden lukumäärä 31.12.2006")="20070531 09:00";
LAST-UPDATED("Verotettavat tulot 2004")="20070528 09:00";
UNITS("Väkiluku 31.12.2006")="henkilöä";
UNITS("Väestön kokonaismuutos 2006")="%";
UNITS("Ruotsinkielisten osuus väestöstä 31.12.2006")="%";
UNITS("Ulkomaalaisten osuus väestöstä 31.12.2006")="%";
UNITS("Työssä käyvien henkilöiden osuus väestöstä 31.12.2005")="%";
UNITS("Asuntokuntien lukumäärä 31.12.2006")="lkm";
UNITS("Perheiden lukumäärä 31.12.2006")="lkm";
UNITS("Verotettavat tulot 2004")="€/asukas";
CONTACT("Väkiluku 31.12.2006")="Tilastokeskus#Väestörakenne#Sähköposti: vaesto."
"tilasto@tilastokeskus.fi#<A HREF=http://tilastokeskus.fi/til/vaerak/index.html "
"TARGET=_blank>Tilaston kotisivu</A>#";
CONTACT("Väestön kokonaismuutos 2006")="Tilastokeskus#Väestörakenne#Sähköposti: "
"vaesto.tilasto@tilastokeskus.fi#<A HREF=http://tilastokeskus.fi/til/vaerak/"
"index.html TARGET=_blank>Tilaston kotisivu</A>#";
CONTACT("Ruotsinkielisten osuus väestöstä 31.12.2006")="Tilastokeskus#"
"Väestörakenne#Sähköposti: vaesto.tilasto@tilastokeskus.fi#<A HREF=http://"
"tilastokeskus.fi/til/vaerak/index.html TARGET=_blank>Tilaston kotisivu</A>#";
CONTACT("Ulkomaalaisten osuus väestöstä 31.12.2006")="Tilastokeskus#"
"Väestörakenne#Sähköposti: vaesto.tilasto@tilastokeskus.fi#<A HREF=http://"
"tilastokeskus.fi/til/vaerak/index.html TARGET=_blank>Tilaston kotisivu</A>#";
CONTACT("Työssä käyvien henkilöiden osuus väestöstä 31.12.2005")="Tilastokeskus#"
"Työssäkäynti#Sähköposti: tyosakaynti.tilasto@tilastokeskus.fi#<A HREF=http://"
"tilastokeskus.fi/til/tyokay/index.html TARGET=_blank>Tilaston kotisivu</A>#";
CONTACT("Asuntokuntien lukumäärä 31.12.2006")="Tilastokeskus#Asuntokunnat ja "
"asuinolot#Sähköposti: asuminen.tilasto@tilastokeskus.fi#<A HREF=http://"
"tilastokeskus.fi/til/asuolo/index.html TARGET=_blank>Tilaston kotisivu</A>#";
CONTACT("Perheiden lukumäärä 31.12.2006")="Tilastokeskus#Perheet#Sähköposti: "
"vaesto.tilasto@tilastokeskus.fi#<A HREF=http://tilastokeskus.fi/til/perh/index."

```

```
"html TARGET=_blank>Tilaston kotisivu</A>#";  
CONTACT("Verotettavat tulot 2004")="Tilastokeskus#Tulo- ja varallisuustilasto#"  
"<A HREF=http://tilastokeskus.fi/til/tvt/index.html TARGET=_blank>Tilaston "  
"kotisivu</A>#";  
SOURCE="Tilastokeskus";  
DATA=  
(dataa ei ole listattu tähän)
```

7. Avainsanat aakkosjärjestyksessä

AGGREGALLOWED - erikoistapauksissa (TK)

Metatietotyyppi: käsittelysääntö

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Jos AGGREGALLOWED=NO, käyttäjä ei saa summata eikä lisätä arvoja taulukkoon PC-Axis-tuoteperheen sovelluksissa. Jos avainsanamääritys puuttuu tai saa arvon YES, on summaaminen ja lisääminen sallittua.

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Vastuu summauseston asetuksista on taulukon sisällön tuottajalla. Koska summauksen esto ei periydy muihin tiedostomuotoihin eikä sovelluksiin siirrettäessä, tulee taulukon alaviitteistä ilmetä taulukon sisältävän summautumattomia tietoja.

Esimerkiksi jos taulukossa on salauksen takia kuntatasolla tyhjiä soluja ja valmiiksi lasketut maakuntasumat sekä koko maan summat, asetuksella estetään käyttäjää laskemasta itse maakuntasumat (koska saatu tulos olisi oikeaa tulosta pienempi).

AUTOPEN - ei käytössä (TK)

Metatietotyyppi: käsittelysääntö

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Avainsanan YES-arvolla voidaan määrätä taulukko avautumaan PC-Axiksessa kokonaisuudessaan, eikä taulukon poimintarajausikkunaa näytetä.

AUTOPEN=YES ;

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Voidaan ottaa erikoistapauksissa käyttöön pienissä taulukoissa, jotka halutaan näyttää sellaisinaan ilman poimintarajausikkunan näyttämistä. Käyttöön otosta on sovittava erikseen PX-Web-ylläpidon kanssa.

AXIS-VERSION - pakollinen

Metatietotyyppi: dokumentin metatieto/käsittelysääntö

Vaikutusalue: Dokumentti

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Enimmäispituus 80 merkkiä.

PC-Axiksen versionumero, jolla kerrotaan sovelluksille tiedoston PC-Axis-yhteensopivuustaso.

AXIS-VERSION=" 2000 " ;

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Kaikissa nykyisin tuotettavissa taulukoissa käytetään asetusta AXIS-VERSION=" 2000 " (kuten myös CHARSET=" ANSI "). Sovellukset PX-Webiä lukuun ottamatta osaavat lukea myös vanhempien versioiden tiedostoja. Vanhat PC-Axis-tiedostot tulee ennen nykyisiin palveluihin vientiä aina konvertoida, tarkistaa ja täydentää esimerkiksi PX-Editillä.

BASEPERIOD - ei käytössä (TK)

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto (talousaikasarja-avainsana)

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen, tutkimusmuuttujaa CONTVARIABLE käytettäessä muuttujakohtainen.

Avainsana määrittää aikasarjan perusaikajakson esimerkiksi indeksoituille sarjoille. Näytetään alaviitteessä. Jos tutkimusmuuttuja on määritelty, avainsana toistetaan tutkimusmuuttujan jokaiselle arvolle.

```
BASEPERIOD="2001=100";
```

```
CONTVARIABLE="tieto";
VALUES("tieto")="Vienti","Tuonti";
BASEPERIOD("Vienti")="2000";
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: *Soveltamisohjetta ei ole, koska Tilastokeskuksessa ei toistaiseksi ole käytössä PC-Axis-tuotantotietokantoja, joissa aikasarja-avainsanoja vastaava metatieto olisi tuettuna.*

CELLNOTE - erikoistapauksissa (TK)

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto

Vaikutusalue: solukohtainen

Yksittäisen solun tai soluryhmän alaviite (lisähuomautus). Soluviittaus annetaan muuttujan arvolla ja muuttujan nimellä. Jos arvona on *, huomautus viittaa muuttujan kaikkiin arvoihin. Muuttujasta voi antaa vain yhden arvon. Arvot annetaan STUB- ja HEADING-avainsanojen mukaisessa muuttujajärjestyksessä.

```
CELLNOTE("*","*","Espoo","1995")="Selitystä Espoosta";
```

CELLNOTEX - ei käytössä (TK)

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto

Vaikutusalue: solukohtainen

Kuten CELLNOTE, mutta näytetään automaattisesti taulukkoa PC-Axiksessa avatessa (samoin kuin NOTEX).

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: *Ei tuettu PX-Web-palvelimissa.*

CFPRICES

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto (talousaikasarja-avainsana)

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen, tutkimusmuuttujaa CONTVARIABLE käytettäessä muuttujakohtainen.

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Avainsanalla osoitetaan, onko valuuttamääräinen data esitetty käypähintaisena (C) tai kiinteähintaisena (F). Jos tutkimusmuuttuja on määritelty, avainsana toistetaan tutkimusmuuttujan jokaiselle arvolle.

```
CFPRICES="F";
```

```
CONTVARIABLE="tieto";
VALUES("tieto")="Sarja","Arvo";
CFPRICES("Arvo")="C";
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: *Soveltamisohjetta ei ole, koska Tilastokeskuksessa ei toistaiseksi ole käytössä PC-Axis-tuotantotietokantoja, joissa aikasarja-avainsanoja vastaava metatieto olisi tuettuna.*

CHARSET - pakollinen

Metatietotyyppi: dokumentin metatieto/käsittelysääntö

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Avainsana CHARSET ilmaisee, onko tiedosto tallennettu Windows-muotoiseksi tekstitiedostoksi. Ellei avainsanaa ole, tai sen arvo on muu kuin ANSI, PC-Axiksen versio 2000 tai sitä uudempi olettaa tiedoston olevan DOS-muotoinen ja kääntää tekstin automaattisesti Windows-muotoon (tämä vaikuttaa mm. kansallisten merkien esitykseen).

```
CHARSET="ANSI" ;
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: *Tekstin tallennusmuoto on aina CHARSET="ANSI". PX-Web ei tee automaattista DOS-ANSI-muunnosta, joten se edellyttää aina ANSI-merkistön käyttöä. Vanhat PC-Axis-tiedostot tulee ennen nykyisiin palveluihin vientiä konvertoida, tarkistaa ja täydentää esimerkiksi PX-Editillä.*

CODEPAGE - ei käytössä (TK)

Metatietotyyppi: käsittelysääntö

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Enimmäispituus 20 merkkiä

Oletusarvo on ISO-8859-1.

Avainsanan sisältöä käytetään myös XML-muunnoksissa dokumentin tekstimuodon määrittämiseen.

```
CODEPAGE="ISO-8859-1" ;
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: *Otetaan käyttöön ja ohjeistetaan, jos on tarpeen sitten kun sovelluksiin tulee uusi versio Excel-tulostuksesta.*

CODES - pakollinen (TK)

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto

Vaikutusalue: muuttujakohtainen

Yhden kooditekstin enimmäispituus on 256 merkkiä

Avainsanaa CODES käytetään silloin, kun muuttujan luokille annetaan nimikkeiden (VALUES) lisäksi myös koodit. Koodit ovat lainausmerkeissä ja ne erotetaan toisistaan pilkuilla. Koodien on oltava **uniikkeja** ja koodilistan on aina oltava täydellinen. Jos lista jaetaan usealle riville, rivinvaihto tehdään koodeja erottavan pilkun jälkeen.

```
CODES("kunta")="SSS","004","005","006","009","010","015","016","017",
"018","019","035","040","043","044","045","046","047","049","050";
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Luokituskoodeina käytetään virallisia koodeja. Yhteensä-summan koodiksi merkitään aina koodinpitouden mukaisesti isoja S-kirjaimia. Esimerkiksi, kun koodi on kolmimerkkinen, summan koodi on SSS.

Jos välttämättä on tarve julkaista muuttuja, jonka luokille ei ole olemassa lainkaan koodeja, käytetään koodina juoksevaa numerointia, joka on täytetty etunollin tasamittaiseksi. PX-Editissä voi helposti luoda tällaisen numeroinnin.

Huom: PC-Axis-tiedostomuoto asettaa pakolliseksi vain arvot (nimikkeet). Kaikki tiedoston sisäiset viitteet, kuten arvoon liitetty alaviite, koodataan arvoilla. Koodia ei siten voi käyttää tiedostossa esimerkiksi luokka-kohtaisen alaviitelinkin merkintään tai ELIMINATION-asetuksen osoittamiseen. PC-Axiksen vanhaa tapaa, jossa sallittiin koodilistassa olevat tyhjät arvot, **ei** tule käyttää!

CONFIDENTIAL - ei käytössä (TK)

Metatietotyyppi: käsittelysääntö

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Luottamuksellisen tiedon dynaaminen salaussääntö, esimerkiksi 1 korvataan 0:lla ja 2 korvataan 3:lla. Salauksen toiminta edellyttää palvelumuotoa, jossa käyttäjä ei missään vaiheessa pääse käsiksi alkuperäiseen dataan. Dokumenttipohjaisessa PX-Web-palvelussa tämä merkitsee sitä, että kokonaisen taulukon lataamisen tulee olla estetty.

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Käyttö kielletty. Ei ole riittävän turvallinen tapa salauksen toteuttamiseksi Tilastokeskuksessa. Toimintoa ei tueta eikä aktivoida Tilastokeskuksen PX-Web-palvelimissa.

CONTACT - pakollinen (TK)

Metatietotyyppi: dokumentin metatieto

Vaikutusalue: taulukko kohtainen, tutkimusmuuttujaa CONTVARIABLE käytettäessä muuttujakohtainen.

Avainsana sisältää tuottajan yhteystiedot. Tekstissä voi olla rivinvaihtoja, jotka erotetaan #-merkillä. Avainsanan sisältö näkyy PX-Web-palvelun taulukkorajausikkunan kohdassa *Tietoja* sekä PC-Axis-ohjelmassa taulukon alaviitteessä. Jos sisältömuuttujia on määritelty useampia, avainsana toistetaan jokaiselle tutkimusmuuttujalle (ks. CONTVARIABLE).

Esimerkki hyvin laaditusta avainsanan sisällöstä, jossa ovat kaikki Tilastokeskuksen tietokannoissa pakolliset yhteystiedot sekä lisäksi linkki tilaston omalle etusivulle:

```
CONTACT="Tilastokeskus#Kansantalouden tilinpito#"
"Puhelin: (09) 1734 3338#"
"Sähköposti: skt.95@tilastokeskus.fi#<A HREF=http:// "
"tilastokeskus.fi/til/vtp/index.html TARGET=_blank>"
"Tilaston kotisivu</A>";
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Yhteystiedoissa pyritään aina käyttämään organisaation yhteystietoja. Yhteystiedoista on käytävä ilmi vähintään seuraavat tiedot: sisällöstä vastaavan organisaatioyksikön nimi, yksikön yleinen sähköpostiosoite ja yksikön virka-aikana päivystävä sisältötuen puhelinnumero. Maksullisissa tai rajoitetuissa palveluissa voidaan lisäksi lisätä henkilöyhteystietoja. Yhteystiedoissa kannattaa ilmoittaa myös *www*-linkki tilaston etusivulle. Silloin kun Tilastokeskus julkaisee muiden tiedontuottajien taulukoita, voidaan yhteystietoihin laittaa linkki tiedontuottajan sivulle siten kuin kyseisen tiedontuottajan kanssa on sovittu. Linkin tekemiseen voi käyttää *PX-Editin* ohjattua toimintoa.

CONTENTS - pakollinen

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto

Vaikutusalue: taulukko kohtainen

Enimmäispituus 256 merkkiä

Taulukon **perusotsikko**, jota sovellus käyttää otsikon alkuosana dynaamisesti luotavissa otsikoissa. Dynaamisesti muodostettava otsikko (TITLE) rakentuu perusotsikosta (CONTENTS) ja poimintarajauksen mukaan valituista muuttujanimistä.

```
STUB="kunta", "vuosi";
HEADING="koulutusluokitus";
CONTENTS="Koululaitoksen oppilaat";
DESCRIPTION="Koululaitoksen oppilaat 2003-2005";
TITLE="Koululaitoksen oppilaat muuttujina kunta, vuosi ja "
"koulutusluokitus";
```

Huom: kiinnitä huomio vuosilukujen merkintään.

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Taulukon perusotsikko, joka rajaa sisällön tarkemmin kuin SUBJECT-AREA. Älä sisällytä muuttujanimiä CONTENTS-avainsanalle, jotta ne eivät tule kahdesti avainsanalle TITLE. Esimerkiksi karttatulosteeseen voi tulla harhaanjohtava otsikko, jos avainsanalle on tallennettu muuttujanimiä tai aikasarjan vuosia, jotka karttatulostusta varten saatetaan rajata pois taulukosta.

Jos taulukossa on vain yhden vuoden tiedot, CONTENTS voi sisältää vuosiluvun. Myös silloin kun taulukkoon on asetettu kiinteä otsikko (DESCRIPTIONDEFAULT=YES), voidaan kiinteään otsikkoon (DESCRIPTION-avainsanalle) sisällyttää muuttujanimet.

CONTVARIABLE - ei käytössä (TK)

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto

CONTVARIABLE-määritteitä voi olla taulukossa vain yksi

Avainsanalla määritellään se taulukon sisältöä luokitteleva muuttuja, jonka arvot ovat tutkimusmuuttujia. Tiettyjen avainsanojen käyttöalue muuttuu samalla taulukkopohjaisesta **muuttujapohjaiseksi**, eli seuraavilla avainsanoilla tulee CONTVARIABLEa käytettäessä antaa arvo jokaiselle tutkimusmuuttujan arvolle erikseen: BASEPERIOD, CFPRICES, CONTACT, DAYADJ, LAST-UPDATED, REFPERIOD, SEASADJ, STOCKFA ja UNITS.

Huom: UNITS-avainsana tulee **aina** antaa myös taulukkopohjaisena.

```
CONTVARIABLE="toimipaikkatiedot";
VALUES("toimipaikkatiedot")="Henkilöstö", "Liikevaihto";
```

***Soveltamisohje Tilastokeskuksessa:** Avainsanan käyttöä pyritään välttämään, mutta joissain erityistapauksissa sen käyttöä voi harkita (mm. eri yksikkötietojen esityksen takia).*

COPYRIGHT - pakollinen (TK)

Metatietotyyppi: dokumentin metatieto

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Jos avainsanan arvo on YES, tekijänoikeus viittaa SOURCE-avainsanassa esitettyyn organisaatioon. Tekijänoikeustieto ("tekijänoikeus suojattu") näytetään alaviitteessä ja PX-Webin poimintarajausikkunan kohdassa *Tietoja*.

```
COPYRIGHT=YES;
```

***Soveltamisohje Tilastokeskuksessa:** Tilastokeskuksen tietokannoissa tekijänoikeusasetuksen on oltava aina COPYRIGHT=YES, jolloin sovellukset näyttävät yhtenäisellä tavalla SOURCE-avainsanalla määritellyn tekijänoikeudet omaavan tiedontuottajan.*

CREATION-DATE - pakollinen (TK)

Metatietotyyppi: dokumentin metatieto

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Tiedoston luontiajankohta tai tietokantataulun ensimmäisen julkistuksen ajankohta. Aikaleima (päivämäärä ja kellonaika) kirjoitetaan aina muodossa CCYYMMDD hh:mm.

```
CREATION-DATE="20040119 13:19";
```

***Soveltamisohje Tilastokeskuksessa:** PX-Web-tietokantapalveluissa CREATION-DATE ilmaisee tietokantataulun ensimmäisen julkistuksen ajankohdan tai ajankohdan, jolloin tiedosto on ensi kertaa tuotantotietokannasta tulostettu. Kun esimerkiksi indeksin perusvuosi muuttuu, lisätään PX-Web-palveluun uuden indeksin taulu ja asetetaan samalla CREATION-DATE-päiväys. Kun tähän jo olemassa olevaan tauluun lisätään jatkossa uusia havaintoja, päivitetään puolestaan LAST-UPDATED-avainsana kertomaan päivityksen julkaisuajankohta.*

DATA - pakollinen

Vaikutusalue: taulukkokohtainen

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

DATA määrittää dataosan alkukohdan, se on **aina** avainsanoista viimeisenä ja tiedosto päättyy dataosan loppumerkkinä olevaan puolipisteeseen. Avainsanan jälkeen seuraavat kaikki taulukkoon kuuluvat datasolut. Solujen välisenä erottimena on välilyönti tai sarkain. Nollaa pienemmän luvun edessä on miinusmerkki ja desimaalierotin on piste. Muita solun sisäisiä katkomerkkejä (tuhaterottimia tms.) ei saa käyttää. Data kirjoitetaan usein niin, että tietueiden lukumäärä määräytyy rivimuuttujien arvojen lukumäärän mukaan. Tietueiden pituus riippuu tällöin rivimuuttujien arvojen lukumäärästä sekä lukujen suuruudesta. On mahdollista kirjoittaa kaikki datasolut yhteen rajoittamattoman pitkään tietueeseen, joka päättyy puolipisteeseen. Pistekoodit kirjoitetaan lainausmerkkeihin. Datarivien lopussa tulee olla välilyönti ennen rivinvaihtoa.

DATA=

```
1877721 133065 20472 36284 76309 7.0865
1917051 138585 24700 "." ". ."
1932752 147442 28835 38966 79641 7.6286;
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Datan tallennusta kovin pieniin tietueisiin kannattaa välttää. Jotkut sovellukset lukevat paljon nopeammin tiedoston, jossa data on pitkillä tietueilla tai yhtenä tietueena kuin tiedoston, jossa on vain yksi tai pari solua tietuetta kohti. Pilkun ja puolipisteen käyttöä soluerottimena **ei** nykyään suositella, vaikka sovellukset niitä yhteensopivuussyistä tukevatkin.

DATABASE - suositeltava (TK)

Metatietotyyppi: dokumentin metatieto

Vaikutusalue: taulukkokohtainen

Lähdetietokannan nimi. Käytetään ilmaisemaan sitä tuotantotietokantaa, josta taulukko on px-tiedostoksi tulostettu. Jos taulukon tiedot tulevat useasta eri tietokannasta, näiden nimet erotetaan #-merkillä.

DATABASE="Tuotantotietokannan nimi";

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Suositus on, että avainsana sisältää tuotantotietokannan nimen tai muun tietolähteen. Tiedoista pitää käydä ilmi, mistä tietokannasta tai tiedostosta ja mistä sen versiosta px-tiedosto on tulostettu.

DATANOTECELL - ei käytössä (TK)

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto

Vaikutusalue: solukohtainen

Avainsanalla määritellään datasoluun liitetty tekstimuotoinen lisähuomautus, jonka tarkoituksena on taulukkoa sovelluksessa katsottaessa korostaa että kyseiseen soluun on liitetty alaviite. Solumäärittäminen annetaan samalla tavoin kuin CELLNOTE-avainsanalla. Jotta huomautusteksti erottuisi samassa solussa olevasta data-arvosta, on syytä aloittaa teksti ainakin yhdellä välilyönnillä.

DATANOTECELL(" ", "20", " ", "Lähtömuutto", " ")=" a";

Viitteille on vielä annettava seliteteksteissä tarkentava selitys, esimerkiksi **a=korjattu** tai ***=ennakko**.

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Toistaiseksi **ei** oteta käyttöön yleisissä tietokantapalveluissa. Käyttöä voidaan harkita tarkkaan perustelluissa erityispalveluissa, joissa on tarvetta liittää datasoluun merkkimuotoista tietoa niihin liitettyjen alaviitteiden korostamiseksi. Käyttöön otosta on sovittava erikseen PX-Web-ylläpidon kanssa.

DATANOTESUM - ei käytössä (TK)

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto

Vaikutusalue: taulukkokohtainen

Avainsanalla määritellään se lisähuomautus, joka näytetään DATANOTECELL-avainsanalla merkittyjä data-soluja summattaessa. Määritteitä voi olla vain yksi. Annettu viite on vielä tarkennettava seliteteksteissä.

DATANOTESUM=" * * * " ;

***Soveltamisohje Tilastokeskuksessa:** Ei oteta käyttöön yleisissä tietokantapalveluissa. Käyttöä voidaan harkita niissä tarkkaan perustelluissa erityispalveluissa, joissa on tarvetta käyttää DATANOTECELL-avainsanaa.*

DATASYMBOL1 - ei käytössä (TK)

DATASYMBOL2 - ei käytössä (TK)

DATASYMBOL3 - ei käytössä (TK)

DATASYMBOL4 - ei käytössä (TK)

DATASYMBOL5 - ei käytössä (TK)

DATASYMBOL6 - ei käytössä (TK)

Metatietotyyppi: käsittelysääntö

Vaikutusalue: taulukkokohtainen

Näillä avainsanoilla kerrotaan sovelluksille, kuinka pistekoodit näytetään sovelluksissa. Avainsana ei vaikuta pistekoodin tallennusmuotoon.

DATASYMBOL1="epälooginen" ;

DATASYMBOL2="tietoa ei saatu" ;

DATASYMBOL3="salassapitosäännön alainen" ;

***Soveltamisohje Tilastokeskuksessa:** Tilastokeskuksen palveluissa käytetään vain virallisen tilaston pistekodeja, ei standardista poikkeavia (ks. kappale 4).*

DATASYMBOLNIL - ei käytössä (TK)

Metatietotyyppi: käsittelysääntö

Vaikutusalue: taulukkokohtainen

Tällä avainsanalla kerrotaan sovelluksille, kuinka viivakoodi näytetään sovelluksissa. Avainsana ei vaikuta koodin tallennusmuotoon.

DATASYMBOLNIL="tarkka nolla" ;

***Soveltamisohje Tilastokeskuksessa:** Avainsanaa ei tule käyttää, koska viivakoodi tulkitaan PC-Axis-sovelluksissa nolllaksi.*

DATASYMBOLSUM - ei käytössä (TK)

Metatietotyyppi: käsittelysääntö

Vaikutusalue: taulukkokohtainen

DATASYMBOLSUM="pistekoodisumma" ;

Tällä avainsanalla voidaan kertoa sovelluksille, kuinka pistekoodisumma näytetään. Pistekodeilla laskenta tuottaa **oman** pistekoodin (seitsemän pisteen koodin), jota käytetään kun pistekoodi summataan jonkin muun kuin samantyyppisen pistekoodin kanssa.

DAYADJ - ei käytössä (TK)

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto (talousaikasarja-avainsana)

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen, tutkimusmuuttujaa CONTVARIABLE käytettäessä muuttujakohtainen.
Taulukko-kohtaisena avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Jos avainsanan arvo on YES, aikasarjan data on työpäiväkorjattu. Tätä tietoa voidaan käyttää käsittelysääntönä estämään jo kertaalleen työpäiväkorjatun sarjan uudelleen korjaus. Jos tutkimusmuuttuja on määritelty, avainsana toistetaan tutkimusmuuttujan jokaiselle arvolle.

DAYADJ=YES ;

```
CONTVARIABLE="sarja" ;
VALUES("tieto")="Sarja", "Arvo" ;
DAYADJ("Sarja")=YES ;
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: *Soveltamisohjetta ei ole, koska Tilastokeskuksessa ei toistaiseksi ole käytössä PC-Axis-tuotantotietokantoja, joissa aikasarja-avainsanoja vastaava metatieto olisi tuettuna.*

DECIMALS - pakollinen (TK)

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Avainsanalla asetetaan käytettävä tallennustarkkuus, joka voi olla 0 - 15 desimaalia. Sovelluksissa näytetään kuitenkin enintään 6 desimaalia, ellei näyttötarkkuutta ole erikseen asetettu. SHOWDECIMALS-avainsanalla voidaan näyttötarkkuus asettaa tallennustarkkuutta pienemmäksi. Avainsanan arvo kirjoitetaan ilman lainausmerkkejä.

DECIMALS=0 ;

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: *Pyöristyskäytännöiltään kriittisissä aineistoissa tiedot viedään px-tiedostoon aina niiden viralliseen julkaisutarkkuuteen valmiiksi pyöristettyinä. Esimerkiksi indeksitiedoissa asetetaan siten vain DECIMALS ja mahdollisesti myös SHOWDECIMALS, jolle tällöin tulee asettaa sama arvo kuin DECIMALS.*

Jos desimaalilukuja sisältävässä taulukossa käytetään summausta ohjaavia ryhmittelyjä ja tallennustarkkuus poikkeaa esitystarkkuudesta, tulee taulukon alaviitteessä mainita, että summatason tiedoissa voi esiintyä pyöristyksistä johtuvaa eroa. Jos taulukossa edellytetään summatason pyöristysten täsmäämistä, on summatason tiedot annettava valmiina.

Vanhoissa PC-Axis-tiedostoissa saattoi DECIMALS puuttua, jolloin tallennustarkkuutena käytettiin suurinta PRECISION-arvoa. Tätä tapaa ei enää tule käyttää.

DESCRIPTION - pakollinen (TK)

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsanalla määritetään **vain sovelluksissa näkyvä otsikko**. Vain erityistapauksissa DESCRIPTIONDEFAULT=YES -asetuksella DESCRIPTION muuttuu taulukossa ja sovelluksessa näkyväksi otsikoksi.

```
STUB="kunta", "vuosi";
HEADING="koulutusluokitus";
CONTENTS="Koululaitoksen oppilaat";
DESCRIPTION="Koululaitoksen oppilaat 2003-2005";
TITLE="Koululaitoksen oppilaat muuttujina kunta, vuosi ja "
"koulutusluokitus";
```

Huom: kiinnitä huomio vuosilukujen merkintään.

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: DESCRIPTION on suositeltava tapa asettaa taulukon otsikko PX-Web-palvelussa, jotta saataisiin sovelluksen käyttöliittymässä näkymään koko taulukkoa paremmin kuvaava otsikko. Ellei DESCRIPTION-otsikointia käytetä, avainsanan sisällön tulee olla sama kuin avainsanalla CONTENTS.

DESCRIPTIONDEFAULT - ei suositella (TK)

Metatietotyyppi: käsittelysääntö

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Kiinteän otsikon aktivointi: jos avainsanan arvo on YES, sovellus näyttää avainsanalla DESCRIPTION asetetun kiinteän otsikon. Muutoin otsikkona näytetään avainsanan TITLE sisältö (dynaaminen otsikko).

```
DESCRIPTIONDEFAULT=YES;
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Käytetään ainoastaan kun dynaaminen otsikko ei ole luonteva.

DIRECTORY-PATH - erikoistapauksissa (TK)

Metatietotyyppi: dokumentin metatieto/käsittelysääntö

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Avainsanan sisältö osoittaa tiedoston hakemistopolun palvelimella, jolla se julkaistaan. Arkistoidussa taulukossa avainsana dokumentoi sen palvelumoduulin ja aihehakemiston, jolla taulukko on julkaistu.

```
DIRECTORY-PATH="altika\asuminen\asuntojen hinnat\vuositilasto";
```

Huom: hakemistopolussa voi olla välilyöntejä, mutta tiedostojen nimissä ei.

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Tämä on PX-Web-tietokantojen päivitysprosessin kannalta tärkeä ohjaustieto. Tietoa käytetään päivitysten automaattisessa ohjaamisessa oikeaan hakemistoon jakelupalvelimessa, joka on määritelty avainsanalla PX-SERVER. Hakemistopolku merkitään Windows-standardin mukaan takakenoviivoin eroteltuna.

DOMAIN

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto/käsittelysääntö

Vaikutusalue: muuttujakohtainen

Enimmäispituus 80 merkkiä

Määrittää mitä arvojoukkoja on taulukossa ja mitä ryhmittelytiedostoja taulukkoon on kytketty, eli mitä luokituksia ja niiden hierarkkisia summaussääntöjä voidaan käyttää. Avainsana voi esiintyä kerran jokaiselle muuttujalle. Jos väestötaulukon viisivuotiskäryhmien arvojoukkotiedostossa *ikaryhmitys.vs* ovat linkit summaussääntötiedostoihin ja yksi summaussääntö on aggregointitiedostossa *ikaryhmitys5v.agg*, voi vastaava arvojoukkomäärittäminen muuttujalle *ikä* olla muotoa:

```
DOMAIN("kunta")="kunta 2007";
```

Esimerkissä `DOMAIN("ikä")` on muuttujan nimi ja `"ikä"`; on `.vs`-tiedostossa annettu `DOMAIN`-nimi.

Huom: Linkitystä ei tehdä tiedostonimellä vaan `.px`- ja `.vs`-tiedostojen avainsanalla `DOMAIN`.

Liitteessä 3 on esimerkki ryhmittelytiedostoista, joiden laatimisesta on saatavana myös erillinen yksityiskohtainen ohje.

***Soveltamisohje Tilastokeskuksessa:** Ryhmittelytiedostoissa käytettyjen luokitusten tulee perustua Tilastokeskuksen luokitustietokannan luokituksiin. Ryhmittelytiedostojen tiedostonimet annetaan luokitustietokannassa vakioidun nimeämiskäytännön mukaan ja StatFin-tilastopalvelussa noudatetaan luokitustietokannasta tuotettuja vakioryhmittelyjä, jotka on ohjeistettu käyttäviksi StatFin-tilastopalvelussa.*

DOUBLECOLUMN - ei käytössä (TK)

Metatietotyyppi: käsittelysääntö

Vaikutusalue: muuttujakohtainen

Tämä on vanhentunut avainsana, jolle ei ole nykysovelluksissa käyttöä. Jos avainsanan arvo on `YES`, avainsanan osoittaman muuttujan koodi ja arvo näkyvät rivillä erikseen omissa sarakkeissaan esim. Excel-muodossa ja PC-Axiksessa silloin, kun taulukko näytetään matriisimuodossa.

```
DOUBLECOLUMN("kunta")=YES;
```

***Soveltamisohje Tilastokeskuksessa:** Ei käytetä. PX-Webin nykyisessä versiossa käyttäjä voi itse valita käyttöliittymässä ottaako esiin pelkät nimikkeet, koodit vai molemmat.*

ELIMINATION - suositeltava (TK)

Metatietotyyppi: käsittelysääntö

Vaikutusalue: muuttujakohtainen

Avainsanan tietoa käytetään automaattiseen valintaan silloin, kun käyttäjä ei valitse muuttujasta yhtään arvoa (luokkaa). Avainsanalla määritetään automaattinen ylisummaus sallituksi tai sillä osoitetaan se summaluokka, jonka arvo tulee automaattisesti valituksi silloin kun muuttujasta ei ole valittu yhtään luokkaa. Tällöin taulukosta häviää näkyvistä tämä muuttuja kokonaan.

Ensisijaisesti tulee pyrkiä sisällyttämään etukäteen lasketut summatiedot taulukkoon ja ohjata ylisummaus käyttämään näitä tietoja. Esimerkiksi määrittäminen `ELIMINATION("Kunta")="Koko maa"` tarkoittaa, että taulukkoon sisältyvä valmiiksi laskettu summaluokka `Koko maa` tulee automaattisesti valituksi aina, kun käyttäjä ei valitse mitään muuttujasta `Kunta`.

Jos määrittäminen kirjoitetaan muotoon `ELIMINATION("Kunta")=YES`, sovellus laskee ja esittää oletusvalintana summan, jonka se tuottaa dynaamisesti summaten yli kyseisen muuttujan kaikki luokka-arvot.

Huom: dynaamisen ylisummauksen käyttöä tulee välttää.

***Soveltamisohje Tilastokeskuksessa:** Ylisummauksen salliva asetus sopii vain muuttujalle, jonka tiedot voidaan summata. Jos taulukko sisältää summautumattomia tietoja tai esimerkiksi perustason tiedoista ei salauksen takia voida laskea summia oikein, tulee taulukkoon laskea valmiit summaluokat ja osoittaa `ELIMINATION`-asetuksella näytettäväksi nämä valmiiksi lasketut summat. Joissain tapauksissa kannattaa harkita myös erillisten taulukoiden tekemistä pelkistä summatason tiedoista.*

Jos käytetään `ELIMINATION`-avainsanaa, tulee myös käyttää dynaamista otsikointia jolloin eliminoitu muuttuja katoaa myös taulukon otsikosta. Taulukon otsikointi määritellään avainsanoilla `CONTENTS`, `TITLE`, `DESCRIPTION` ja `DESCRIPTIONDEFAULT`.

HEADING - pakollinen

Metatietotyyppi: käsittelysääntö

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Yksittäisen muuttujanimen enimmäispituus on 75 merkkiä

Tällä avainsanalla määritellään taulukon sarakemuuttujat ja taulukkonäkymä (yhdessä avainsanan `STUB` kanssa). Avainsanalla määritetään käytettävät sarakemuuttujat, jotka merkitään lainausmerkkeihin ja erotetaan toisistaan pilkulla. Jos muuttujalista jaetaan usealle riville, rivinvaihto tehdään muuttujia erottavan pilkun jälkeen. `STUB` ja `HEADING` määräävät myös datan järjestyksen. Taulukon transponointi ei onnistu pelkästään näitä avainsanoja muuttamalla, vaan myös datan on noudatettava vastaavaa järjestystä.

Jokaisen tiedostossa käytettävän muuttujan nimen on oltava uniikki.

```
HEADING="koulutusluokitus", "sukupuoli", "tarkastelukohde";
```

***Soveltamisohje Tilastokeskuksessa:** Silloin kun taulukko kuuluu johonkin palvelukokonaisuuteen, jossa on paljon samoja luokituksia käytäviä sisältöjä, tulee pyrkiä asettamaan oletusnäkyminen niin että luokitukset ovat kaikkien taulukoiden oletusnäkymissä samassa järjestyksessä. Yhtenäinen oletusnäkyminen heijastuu `PX-Web`-palvelussa johdonmukaisena poimintarajauksen käyttöliittymänä. Eri käyttäjien tarpeet vaihtelevat yleensä paljon ja taulukon helppo asettelu (pivotointi) antaa käyttäjälle vapauden valita paras näkyminen, mutta joissakin suppean sisällön tai erityisryhmille suunnatun palvelun tapauksissa oletusnäkyminen voidaan harkita asetettavaksi useimmin käytettävän näkymän mukaan.*

INFO - ei käytössä (TK)

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Taulukkoseloste, jonka sisältö on sijoitettu samaan tiedostoon itse taulukon kanssa. Avainsanan sisällöksi tallennettu seloste seuraa aina mukana kun palvelusta siirretään taulukoita omaan sovellukseen. Avainsana mahdollistaa INFOFILE-tekstitiedoston sisällön taulukkotiedostoa **arkistoidaessa**.

```
INFO="Tämä teksti voi esim. olla sama kuin INFOFILE-tiedoston sisältämä "
"taulukkoseloste";
```

***Soveltamisohje Tilastokeskuksessa:** Toistaiseksi ei käytössä Tilastokeskuksessa.*

INFOFILE - erikoistapauksissa (TK)

Metatietotyyppi: dokumentin metatieto

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsanan arvona on taulukkoon liitetyn taulukkoselosteen tiedostonimi **ilman tarkenninta**.

Taulukkoselosteen on sijaittava samassa tietokannassa kuin vastaava .px-tiedosto. Avainsanalla voidaan viitata dokumenttityyppeihin .txt, .pdf, .doc, .rtf ja .html. PX-Web etsii kaikkia avainsanaa vastaavia sallittujen tiedostomuotojen tiedostoja ja näyttää niistä ensimmäisen, joten samaa tiedostoa ei kannata viedä palveluun muussa kuin siinä tiedostomuodossa, jossa se halutaan asiakkaalle näyttää. Jos INFOFILE on määritelty, on PC-Axis-ohjelmassa työkalurivillä näkyvä infopainike aktiivinen ja PX-Web-tietokannan poimintarajaus-ikkunassa näkyy linkki *Taulukkoseloste*.

```
INFOFILE="vaerak";
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa:

Erillistä infotiedostoa ei suositella käytettäväksi veloitusettomassa StatFin-palvelussa. StatFinissa taulukon alaviitteeseen (NOTE-avainsanaan) sisällytetään linkit tilaston kotisivulla olevaa laatuselosteeseen, menettelmäkuvaukseen ja käytettyihin luokituksiin.

Suosittelaa käytettävän .txt-tiedostomuotoa, joka osioidaan taulukkoselostetta koskevassa ohjeen otsikko-tasojen mukaan. Muita tiedostomuotoja voi käyttää erikoistapauksissa, jolloin on varmistettava tai maksullisen palvelun tilaajan kanssa sovittava siitä, että asiakaskunnalla on tekninen valmius käyttää kyseistä tiedostomuotoa. Infotiedostot nimetään niitä vastaavan px-tiedoston nimen mukaan. Tiedostojen nimeämiskäytännöistä on annettu oma erillinen ohje ([liite4](#)).

KEYS - erikoistapauksissa (TK)

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto,
Vaikutusalue: muuttujakohtainen

PC-Axis-taulukko voidaan tallentaa ns. harvamatriisimuodossa, jolloin puhtaat nollarivit jätetään tilan säästämiseksi tallentamatta (piste- tai viivakoodia **ei** tulkita nollaksi). Harvamatriisitalennusta ohjataan avainsanalla KEYS, joka on annettava jokaiselle STUB-avainsanassa olevalle rivimuuttujalle. Avainsanan arvo on joko VALUES tai CODES, ja dataosan riveille muuttujaa vastaavalle paikalle kirjataan avaimeksi joko vastaava muuttujan arvoteksti tai koodiarvo heittomerkkeihin.

```
KEYS ("ikä")=VALUES;
KEYS ("alue")=CODES;
```

Harvamatriisin datarivit alkavat heittomerkeissä olevilla pilkuilla erotelluilla rivimuuttujien teksti- tai koodi-avaimilla, joita seuraavat vastaavien sarakemuuttujien data-arvot (ks. esimerkki 6.4). Avainsanaa suositellaan käytettäväksi vain **suurissa taulukoissa, joissa on hyvin suuri nollapitoisuus**.

***Soveltamisohje Tilastokeskuksessa:** Harvamatriisitalennusta kannattaa tilan säästämiseksi käyttää aineistossa, jossa vähintään 80 % tiedoista on nollaa. Ei käytetä pienehköissä (alle megatavun) tiedostoissa vaikka niissä nollapitoisuus olisikin suuri. Avainsanan arvona kannattaa yleensä käyttää CODES-asetusta.*

LANGUAGE - pakollinen (TK)

Metatietotyyppi: dokumentin metatieto
Vaikutusalue: taulukkokohtainen
Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Taulukon peruskielen ilmaiseva ISO-639-1-standardin mukainen kaksimerkinen kielikoodi.
Kielikoodi annetaan aina pienaakkosin (gemenalla).

```
LANGUAGE="fi";
```

***Soveltamisohje Tilastokeskuksessa:** Vuoden 2007 aikana sovelluksista aletaan ottaa käyttöön monikielisiä tiedostoja tukevat versiot. Yksikielisetkin tiedostot tulee varustaa kielikoodilla ja tiedoston nimessä tulee olla kielitunniste. Ilman kielitunnistetta olevat tiedostonimet varataan monikielisille tiedostoille. Yksikielisiin tiedostoihin sisältyvä kielikoodi varmistaa, että tulevaisuudessa kieliversioiden hallittu siirrettävyys molempiin suuntiin px- ja XML-muotojen välillä toimii. Statfin-taulukkotiedostot nimetään Tilastokeskuksen verkko-jakelussa noudatettavien käytäntöjen mukaan. Ohjeet tiedostojen nimeämisestä on annettu Tilastokeskuksen intran kohdassa: Tiedonjakelu ja julkaiseminen > Verkojulkaiseminen > Internet-sivujen ylläpito - käytännön ohjeita .*

LANGUAGES

Metatietotyyppi: dokumentin metatieto/käsittelysääntö

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Avainsanan sisältönä on luettelo dokumentissa käytetyistä kielistä eli millä kaikilla kielillä taulukon metatiedot tiedostossa ovat. Kielet annetaan ISO-639-1-standardin mukaisilla kaksimerkkisillä kielikoodeilla pienaakkosin. LANGUAGE-avainsanalla ilmaistaan dokumentin **peruskieli**. Monikieliset avainsanat annetaan avainsanoittain LANGUAGES-määrittelyn mukaisessa järjestyksessä, peruskieli aina ensimmäisenä.

LANGUAGES="fi", "sv", "en";

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Vuoden 2007 aikana sovelluksista on alettu ottaa käyttöön monikielisiä tiedostoja tukevat versiot. Monikielisten tiedostojen käyttö ohjeistetaan erikseen, ja niiden tuotanto alkaa vaiheittain sitä mukaa kuin uudet taulukointisovellukset alkavat tukea monikielisyyttä ja monikielinen metatieto on kattavasti taulukointisovellusten saatavilla. Monikielisen taulukon tiedostorakenne on kuvattu lyhyesti liitteessä 5.

LAST-UPDATED - pakollinen (TK)

Metatietotyyppi: dokumentin metatieto

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen, tutkimusmuuttujaa CONTVARIABLE käytettäessä muuttujakohtainen.

Taulukko-kohtaisena avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain peruskielellä.

Avainsana sisältää tiedoston viimeisen päivitysajankohdan aikaleiman, joka on aina muotoa CCYYMMDD hh:mm. Aikaleima näytetään PX-Web-palvelussa poimintarajausikkunan kohdassa *Tietoja*. Päivitysajankohdan tietoa tarvitaan mm. GESMES- tai Aremos-muotoisessa tiedonsiirrossa (PC-Axis-ohjelmassa valinnalla *Tiedosto/Tallenna nimellä/Konvertoi*).

LAST-UPDATED="20050606 09:00";

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Jokaisessa PC-Axis-tiedostossa tulee olla tiedoston viimeisimmän päivityksen ajankohta merkittynä tarkalleen oikeassa muodossa. Tämä on prosessin ohjauksen kannalta tärkeää metatietoa.

Huom: LAST-UPDATED on **asiakkaan** näkökulmasta viimeisin päivitysajankohta, mutta **tuottajan** näkökulmasta julkistusajankohta tai vapaan julkaistavuuden ajankohta.

MAP - erikoistapauksissa (TK)

Metatietotyyppi: käsittelysääntö

Vaikutusalue: muuttujakohtainen

MAP-määritteitä voi olla taulukossa vain yksi

Avainsanan sisältönä on taulukkoa vastaavan karttapohjatiedoston nimi. Jos taulukolle MAP-avainsanalla määritelty karttapohja on käytettävissä, näkyy teemakarttatoiminto sovelluksissa aktiivisena. PX-Web-palvelimessa kaikki karttapohjat sijaitsevat palvelun yhteisessä karttapohjahakemistossa.

```
MAP("kunta")="Finland_municipality";
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Käytetään virallisia alueluokituksia ja niille yhteisiä, keskitetyksi ylläpidettyjä karttapohjia. Karttatoiminnon asettamisesta veloituksettomissa tietokannoissa aktiiviseksi tulee erikseen sopia jakelupolitiikkaa ja palvelujen maksullisuutta koordinoivan tietopalveluyksikön kanssa. Karttatoimintoa ei tule liittää mihin tahansa aluetietotaulukkoon, vaan karttatulostukseen sopivat tai karttakäyttöä varten erikseen tuotetut taulukot sijoitetaan palvelussa omiin hakemistoihinsa niitä koskevan erillisen ohjeen mukaan.

Huom: MAP-avainsanaa on käytetty myös ilmaisemaan aluemuuttujaa, tähän tarkoitukseen tulee jatkossa käyttää uutta VARIABLE-TYPE-avainsanaa, kunhan sovellukset alkavat sitä tukea.

MATRIX - pakollinen

Enimmäispituus 8 merkkiä

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Taulukon alkuperään viittaava tunnus.

```
MATRIX="vaerak";
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Avainsanan sisällöksi kirjoitetaan **tilaston nimilyhenne** (Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.).

NEXT-UPDATE - suositeltava (TK)

Metatietotyyppi: dokumentin metatieto

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Taulukon seuraavan päivityskerran aikaleima, joka on aina muotoa CCYYMMDD hh:mm. Sopii käytettäväksi lisäinformaationa esimerkiksi kuukausitilastoissa, joilla on ennalta ilmoitettavissa oleva tarkka ilmestymis-aikataulu.

```
NEXT-UPDATE="20060505 09:00";
```

NOTE - suositeltava (TK)

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto

Vaikutusalue: taulukko- tai muuttujakohtainen

Tätä avainsanaa käytetään sekä taulukko- että muuttujakohtaisten alaviitteiden (kommenttien) määrittelyyn. Alaviitteet periytyvät myös useisiin siirtotiedostoihin (mm. Excelliin).

```
NOTE="Tämä opetus- ja demokäyttöön tarkoitettu esimerkkitaulukko, jota "
"ei säännöllisesti päivitetä";
NOTE("kunta")="Selitystä kunta-muuttujasta. . .#toisen rivin teksti"
"tähän #kolmannen rivin teksti#jne. . .";
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Käyttö on suositeltavaa. NOTE-avainsanan sisältö periytyy myös siirtotiedostoihin esimerkiksi taulukkoa tai sen osaa Excelliin siirrettäessä. Huomautusta tai tietoa, jonka halutaan siirtyvän myös muihin tiedostomuotoihin, ei siis kannata laittaa pelkästään taulukon ulkoisessa tiedostossa olevaan taulukkoselosteeseen (INFOFILE-avainsana).

Alaviitteessä voi olla myös [www-linkki ulkoiselle lisätietosivulle](#). Linkki [www-sivulle](#) merkitään samalla tavoin kuin avainsanalla CONTACT.

StatFin -taulukoissa alaviitteeseen laitetaan linkit Tilaston omalla sivustolla olevaan laatuselosteeseen, menetelmäkuvauksiin ja luokituksiin.

NOTEX - ei käytössä (TK)

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto tai dokumentin metatieto

Vaikutusalue: taulukko- tai muuttujakohtainen

Kuten NOTE, mutta toimii ns. pakkonäyttökomenttina, joka näkyy automaattisesti aina kun taulukko avataan PC-Axis-ohjelmassa.

```
NOTEX="Selitystä taulukosta nnn. . .";
NOTEX("kunta")="Selitystä kunta-muuttujasta. . .";
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Ei käytetä. PX-Web ei tue. Avainsanan sisältö näkyy PC-Axikseen tiedostoa haettaessa, mutta sitä ei näytetä PX-Web-palveluissa.

Alaviitteessä voi olla myös [www-linkki ulkoiselle lisätietosivulle](#). Linkki [www-sivulle](#) merkitään samalla tavoin kuin avainsanalla CONTACT.

PARTITIONED - ei käytössä (TK)

Metatietotyyppi: käsittelysääntö

Vaikutusalue: muuttujakohtainen

Tällä avainsanalla osoitetaan muuttujan korkeintaan kolmitasoinen sisäinen hierarkia (alikeittäkuvaus), kun muuttujan koodit sisältyvät suoraan nimiketkesteihin. Tällä tavoin voidaan osoittaa sovelluksille koodien kenttäjako, kun hierarkkinen koodi on annettu arvotekstissä. Esimerkiksi:

```
VALUES("alue")="0662","0662111","0662112","0662113";
PARTITIONED("alue")="kunta",1,3;
PARTITIONED("alue")="osa-alue",4;
```

Tässä kolme ensimmäistä merkkiä aluearvosta sisältää kuntakoodin ja osa-aluekoodi alkaa positiosta neljä.

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Ei käytetä Tilastokeskuksessa. Avainsanaa ei tule käyttää yleisten hierarkkisten muuttujien kuvaukseen (tähän on tulossa oma kuvaustapa).

PRECISION - erikoistapauksissa (TK)

Metatietotyyppi: käsittelysääntö

Vaikutusalue: arvokohtainen

Avainsanalla määritetään SHOWDECIMALS-avainsanassa määrittelystä poikkeavan **ja tätä suuremman** mutta DECIMALS-arvoa pienemmän tai yhtä suuren desimaalimäärän yksittäiselle muuttujan arvolle.

Esimerkiksi kun taulukon tallennustarkkuus on kahdella desimaalilla ja taulukon yleinen esitystarkkuus ilman desimaaleja, mutta osa tiedoista halutaan näyttää desimaalein:

```
DECIMALS=2;
SHOWDECIMALS=0;
PRECISION("tunnusluku", "170 Tuloveroprosentti 2002")=2;
PRECISION("tunnusluku", "280 Vuosikate-%")=1;
PRECISION("tunnusluku", "394 Suhteellinen velkaantuneisuus-%")=1;
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Käyttö on aina harkittava tapauskohtaisesti.

PRETEXT - ei käytössä (TK)

Metatietotyyppi: käsittelysääntö

Vaikutusalue: muuttujakohtainen

Vanhentunut avainsana, jolle ei ole käyttöä.

Tällä vanhentuneella avainsanalla ohjataan muuttujien tekstien sekä koodien tallennus- ja näyttötapaa. Avainsanan arvolla 1 tekstit ja koodit tallennetaan omille avainsanoilleen, arvolla 2 tekstit tallennetaan koodeiksi ja päinvastoin (jolloin PC-Axis tietää muuttujien summauksessa käyttää oikeita nimikkeitä) ja arvo 3 kertoo, että sekä tekstit että koodit näytetään taulukossa.

```
PRETEXT("församling")=0;
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Älä käytä! Tilastokeskuksen metatietostandardin mukaan koodi on aina pakollinen. Koodit määritetään avainsanalla CODES, jolloin vastaavat nimiketekstit määritetään aina avainsanalla VALUES. Kun koodit ovat aina mukana, ei tekstien ja koodien vaihtotemppuuluun ole tarvetta. PX-Web-palvelussa asiakas voi itse valita ottaako tulosteeseensa tai siirtotiedostoonsa mukaan tekstin, koodin vai molemmat.

PX-SERVER - tietokantajakeluissa (TK)

Metatietotyyppi: dokumentin metatieto/ ohjaustieto päivityslähetysten reitittämiseksi

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Avainsanan sisältö ilmaisee sen, millä jakelupalvelimella tai -palvelimilla taulukko julkaistaan. Arkistoidussa taulukossa se kertoo, millä palvelimilla taulukko on aikoinaan julkaistu. Palvelinten nimet erotetaan toisistaan pilkulla.

```
PX-SERVER="pxweb2.stat.fi";
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Tämä on PX-Web-tietokantojen päivitysprosessin kannalta tärkeä ohjaustieto. Tietoa käytetään päivitysten automaattisessa ohjaamisessa oikealle jakelupalvelimelle. Nykyisin (2006) palvelimia on yksi, joten avainsanan arvo on käytännössä aina "pxweb2.stat.fi".

REFPERIOD

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto (talousaikasarja-avainsana)

Vaikutusalue: taulukkokohtainen, tutkimusmuuttujaa CONTVARIABLE käytettäessä muuttujakohtainen.

Avainsana kertoo aikasarjalle määritellyn tilastoajanjakson. Näytetään alaviitteessä.

Jos tutkimusmuuttuja on määritelty, avainsana toistetaan tutkimusmuuttujan jokaiselle arvolle.

```
REFPERIOD="2002";
```

```
CONTVARIABLE="tieto";
```

```
VALUES("tieto")="Vienti","Tuonti";
```

```
REFPERIOD("Tuonti")="2000";
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: *Soveltamisohjetta ei ole, koska Tilastokeskuksessa ei toistaiseksi ole käytössä PC-Axis-tuotantotietokantoja, joissa aikasarja-avainsanoja vastaava metatieto olisi tuettuna.*

SEASADJ

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto (talousaikasarja-avainsana)

Vaikutusalue: taulukkokohtainen, tutkimusmuuttujaa CONTVARIABLE käytettäessä muuttujakohtainen.

Taulukkokohtaisena avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran.

Jos avainsanan arvo on YES, data on kausipuhdistettu. Tätä tietoa voidaan käyttää käsittelysääntönä estämään jo kertaalleen tasoitetun sarjan uudelleen tasoitus. Jos tutkimusmuuttuja on määritelty, avainsana toistetaan tutkimusmuuttujan jokaiselle arvolle.

```
SEASADJ=YES;
```

```
CONTVARIABLE="tieto";
```

```
VALUES("tieto")="Sarja","Arvo";
```

```
SEASADJ("Sarja")=YES;
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: *Soveltamisohjetta ei ole, koska Tilastokeskuksessa ei toistaiseksi ole käytössä PC-Axis-tuotantotietokantoja, joissa aikasarja-avainsanoja vastaava metatieto olisi tuettuna.*

SHOWDECIMALS - suositeltava (TK)

Metatietotyyppi: käsittelysääntö

Vaikutusalue: taulukkokohtainen

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Taulukon desimaalien esitystarkkuus, joka voi olla 0-6 desimaalia. Arvon on oltava sama tai pienempi kuin DECIMALS-avainsanassa määritelty tallennustarkkuus. Jos esitystarkkuutta ei ole annettu, sovellukset olettavat esitystarkkuuden olevan sama kuin tallennustarkkuus (DECIMALS), mutta enintään 6.

```
SHOWDECIMALS=2;
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: *Pyörästyskäytännöiltään kriittisissä aineistoissa tiedot viedään px-tiedoston aina valmiiksi niiden viralliseen julkaisutarkkuuteen pyörästettyinä. Esimerkiksi indeksitiedoissa asetetaan vain DECIMALS ja mahdollisesti myös SHOWDECIMALS, jolle asetetaan nyt sama arvo kuin DECIMALS.*

SOURCE - pakollinen (TK)

Metatietotyyppi: dokumentin metatieto

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsanalla määritetään taulukon sisällöstä vastaava tuottajaorganisaatio. Tämä lähdetieto näkyy alaviitteessä ja PX-Webin taulukkorajausikkunan kohdassa *Tietoja*.

```
SOURCE="Tilastokeskus";
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: *Tilastokeskuksen tuottamilla aineistoilla on aina pakollinen lähdeviite "Tilastokeskus". Tilastokeskuksen julkaistessa muiden tuottajien tilastoja lähdeviitteeksi kirjataan se, mitä kyseisen tuottajan kanssa on sovittu; pääperiaatteena on kuitenkin se, että ulkoinen tiedontuottaja toimittaa taulukot kaikkine metatietoineen valmiiksi julkaisukelpoisina.*

Huom: tulee aina käyttää asetusta COPYRIGHT=YES.

STOCKFA

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto (talousaika-sarja-avainsana)

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen, tutkimusmuuttujaa CONTVARIABLE käytettäessä muuttujakohtainen.

Taulukko-kohtaisena avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran.

Avainsana määrittää datan tietotyypin. Vaihtoehdot ovat S (kanta), F (virta) tai A (keskimäärin).

Jos tutkimusmuuttujaa on määritetty, avainsana toistetaan tutkimusmuuttujan jokaiselle arvolle.

```
STOCKFA="S";
```

```
CONTVARIABLE="tieto";
```

```
VALUES("tieto")="Sarja","Arvo";
```

```
STOCKFA("Arvo")="A";
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: *Soveltamisohjetta ei ole, koska Tilastokeskuksessa ei toistaiseksi ole käytössä PC-Axis-tuotantotietokantoja, joissa aikasarja-avainsanoja vastaava metatieto olisi tuettuna.*

STUB - pakollinen

Metatietotyyppi: käsittelysääntö

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Yksittäisen muuttujan nimen enimmäispituus on 75 merkkiä

Tällä avainsanoilla määritellään taulukon rivimuuttujat ja taulukkonäkymä (yhdessä avainsanan HEADING kanssa). Avainsanalla määritetään käytettävät rivimuuttujat, jotka merkitään lainausmerkkeihin ja erotetaan toisistaan pilkulla. Jos muuttujalista jaetaan usealle riville, rivinvaihto tehdään muuttujia erottavan pilkun jälkeen. STUB ja HEADING määräävät myös datan järjestyksen. Taulukon muuttujien järjestyksen vaihto ei onnistu pelkästään näitä avainsanoja muuttamalla, vaan myös datan on noudatettava vastaavaa järjestystä.

Jokaisen tiedostossa käytettävän muuttujan nimen on oltava uniikki.

STUB="kunta" , "vuosi" ;

***Soveltamisohje Tilastokeskuksessa:** Silloin kun taulukko kuuluu johonkin palvelukokonaisuuteen, jossa on paljon samoja luokituksia käyttäviä sisältöjä, tulee pyrkiä asettamaan oletusnäkyminen niin että luokitukset ovat kaikkien taulukoiden oletusnäkymissä samassa järjestyksessä. Yhtenäinen oletusnäkyminen heijastuu PX-Web-palvelussa johdonmukaisena poimintarajauksen käyttöliittymänä. Eri käyttäjien tarpeet vaihtelevat yleensä paljon ja taulukon helppo asettelu (pivotointi) antaa käyttäjälle vapauden valita paras näkyminen, mutta joissakin suppean sisällön tai erityisryhmille suunnatun palvelun tapauksissa oletusnäkyminen voidaan harkita asetettavaksi useimmin käytettävän näkymän mukaan.*

***Huom:** muuttujien suositeltavasta oletusjärjestyksestä tullaan antamaan erillinen suositus.*

SUBJECT-AREA - pakollinen

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Enimmäispituus 100 merkkiä

Aihealueen nimi.

SUBJECT-AREA="Koulutus" ;

***Soveltamisohje Tilastokeskuksessa:** Aihealueiden nimeämisessä tulee ottaa huomioon, että käyttämällä vain Suomen virallisen tilaston (SVT) luokituksen mukaisia aihealueita, tiedostot voidaan järjestää esimerkiksi arkistoinnissa automaattisesti aihealueen mukaan. Samoin on mahdollista rakentaa jakelupalvelimia, joiden hakemistorakenne johdetaan suoraan aihealuenimistä ja tiedostot ohjataan automaattisesti aihealuenimensä mukaisesti oikeisiin jakeluhakemistoihin. PX-Editissä on valintalista, josta virallinen aihealue voidaan kätävästi liittää avainsanaan.*

Aihealueluokitus [on liitteessä 4.](#)

*StatFinissä ja muissa yleistietokannoissa noudatetaan mahdollisimman puhtaasti yleistä (SVT) aihealueuokitusta. Yleistietokannoissa kunkin taulukon tulee sisältää pääasiassa vain yhden aihealueen tietoja. Jos yleistietokannan taulukko sisältää yksittäisiä vertailutietoja toiselta aihealueelta, se luokitellaan pääaihealueensa mukaan ja sijoitetaan PX-Web-palvelussa **pääasiallisen** sisältönsä mukaiseen aihehakemistoon.*

Eräissä erikoistapauksissa poikkeamia yleisestä luokituksesta voidaan sallia varsinkin aliaihealueilla. Käytännön syistä mm. indikaattoripalveluissa ja niitä vastaavissa koostepalveluissa voidaan joutua rakentamaan aihehakemistot enemmän palvelun sisällön ja sen käyttäjien näkökulman ehdoilla kuin suoraan yleisestä aihealueuokituksesta johtaan.

SUBJECT-CODE - pakollinen

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto

Vaikutusalue: taulukko-kohtainen

Avainsana esiintyy monikielisessä taulukossa vain kerran

Enimmäispituus 5 merkkiä

Aihealuekoodi, jota tarvitaan myös tiedonhallinnan tarpeisiin kuten päivitysprosessien ohjausinformaationa, taulukoiden luettelointiin sekä arkistoitujen taulukoiden etsintäavaimena.

SUBJECT-CODE = "KOU" ;

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Käytetään Suomen virallisen tilaston (SVT) aihealueuokitusta. PX-Editissä on valintalista, josta virallinen aiheuokitus voidaan kätevästi liittää avainsanaan.

Aihealueuokitus [on liitteessä 4](#).

TIMEVAL - suositeltava (TK)

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto ja käsittelysääntö

TIMEVAL-määritteitä voi olla taulukossa vain yksi

TIMEVAL on muuttujakohtainen määrittely, joka voi esiintyä taulukossa vain kerran. Avainsanan arvona on aikaskaalan ja -jakson ilmaiseva TLIST-määrite, joka voidaan antaa joko aikaraja- tai luettelomuodossa.

Esimerkiksi vuosisarjalle (aikarajamuoto):

```
TIMEVAL("aika")=TLIST(A1,"1994"- "1996");
```

tai (luettelomuoto):

```
TIMEVAL("aika")=TLIST(A1),"1994","1995","1996";
```

kuukausisarjalle:

```
TIMEVAL("aika")=TLIST(M1,"199605"- "199704");
```

tai:

```
TIMEVAL("aika")=TLIST(M1),"199605","199606","199607","199608","199609",  
"199610","199611","199612","199701","199702","199703","199704";
```

Seuraavia TLIST-määritteitä käytetään:

A1 vuositilastossa muodossa CCYY (CC vuosituhat, YY vuosi)

H1 puolivuositilastossa muodossa CCYYH, missä H on 1 tai 2

Q1 neljännesvuositilastossa muodossa CCYYQ, missä Q on 1-4.

M1 kuukausitilastoissa muodossa CCYYMM, missä MM on 01-12

W1 viikoittaisessa tiedossa muodossa CCYYWW, missä WW on 01-52.

TIMEVALia käytetään PC-Axiksessa muunnettaessa taulukoita Aremos- ja Gesmes/Ecoser-muotoon.

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Vaikkei käytettäisikään muita aikasarjaominaisuuksia, on suositeltavaa hyödyntää avainsanaa aikamuuttujan ilmaisemiseen. Aika on erikoismuuttuja, johon kohdistettavia toimenpiteitä voidaan edistyneissä sovelluksissa ohjata kun sovellus pystyy erottamaan aikamuuttujat muista muuttujista (kunnes tähän tarkoitukseen voidaan käyttää erillistä VARIABLE-TYPE-avainsanaa).

TITLE - pakollinen

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto

Vaikutusalue: muuttujakohtainen

Yhden tekstirivin enimmäispituus on 98 merkkiä

Avainsanalla määritetään taulukon **dynaaminen otsikko**, joka muodostuu avatulle taulukolle CONTENTS-avainsanan tekstistä (perusotsikosta) ja taulukkoon valittujen muuttujien nimistä.

```
STUB="kunta", "vuosi";
HEADING="koulutusluokitus";
CONTENTS="Koululaitoksen oppilaat";
DESCRIPTION="Koululaitoksen oppilaat 2003-2005";
TITLE="Koululaitoksen oppilaat muuttujina kunta, vuosi ja "
"koulutusluokitus";
```

Huom: kiinnitä huomio vuosilukujen merkintään.

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Dynaaminen otsikko luodaan aina tiedostoon käyttäen avainsanaa CONTENTS ja muuttujien nimiä.

Jos käytetään ELIMINATION-avainsanaa, tulee myös käyttää dynaamista otsikointia, jolloin eliminoitu muuttuja katoaa myös taulukon otsikosta.

UNITS - pakollinen

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto

Vaikutusalue: taulukkokohtainen, tutkimusmuuttujaa CONTVARIABLE käytettäessä muuttujakohtainen

Enimmäispituus 80 merkkiä

Kuvaa mittayksikköä, indeksin perusvuotta tms. (miljoonaa euroa, henkilöä, 1000 mk, 1995=100).

```
UNITS="oppilaiden lukumäärä";
```

Jos taulukossa on useita yksiköjä, käytä CONTVARIABLE-avainsanaa. Jos CONTVARIABLE on määritelty, avainsana UNITS annetaan jokaiselle tutkimusmuuttujalle. Tällöin tulee myös (koska avainsana on PC-Axik-ssä pakollinen) antaa taulukkokohtainen UNITS, jonka arvoteksti voi olla nyt tyhjä. Esimerkiksi:

```
UNITS=" ";
CONTVARIABLE="tieto";
VALUES("tieto")="Väestö", "Pinta-ala";
UNITS("Väestö")="henkilöä";
UNITS("Pinta-ala")="1000 ha";
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Hyvin pienissä (kaksiulotteisissa) taulukoissa ja perustelluissa tapauksissa yksikkötieto voidaan kirjoittaa myös kyseisen rivi- tai sarakemuuttujan (taulupään) tekstiin, jolloin UNITS-avainsanan sisältönä on teksti "yksikkötiedot muuttujateksteissä".

UPDATE-FREQUENCY - erikoistapauksissa (TK)

Metatietotyyppi: dokumentin metatieto

Vaikutusalue: taulukkokohtainen

Päivityksen toistumistiheys. Sopii käytettäväksi lisäinformaationa esimerkiksi tilastoissa, joilla ei ole ennalta ilmoitettua ilmestymisaikataulua, mutta voidaan ilmoittaa, että tietoa päivitetään säännöllisin väliajoin.

```
UPDATE-FREQUENCY=" 6 / A " ;
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Käytetään kieliriippumatonta esitysmuotoa **taajuus/aikajakso**, missä aikajakso merkitään kirjaimin **A** (vuosi), **M** (kuukausi), **W** (viikko) ja **D** (päivä). Siten esimerkiksi kerran kuukaudessa päivitettävä taulukko koodataan **I/M** ja kahdesti viidessä vuodessa päivitettävä muodossa **2/5A**.

VALUENOTE - suositeltava (TK)

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto

Vaikutusalue: arvokohtainen

Alaviite, joka kohdistuu muuttujan tiettyyn arvoon. Näkyy PX-Webissä ja ja PC-Axiksessa taulukon alaviitteen yhteydessä.

```
VALUENOTE("kunta", "Espoo")="Selitystä Espoosta" ;
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Käytetään tarpeen mukaan ja varautuen ominaisuuden tuen paranemiseen sovelluksissa. Näkyy nykyisissä sovellusversioissa vielä vain alaviitteessä, mutta tulevaisuudessa muissakin sovelluksissa kuin PX-Editissä taulukon soluihin liitettyä linkkinä.

VALUENOTEX - ei käytössä (TK)

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto

Kuten VALUENOTE, mutta näytetään automaattisesti taulukkoa avatessa (samoin kuin NOTEX).

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Ei käytetä. Tilastokeskuksen PX-Web-palvelimissa VALUENOTEX-tekstin pakkonäyttötoimintoa ei ole aktivoitu. Avainsanan sisältö näkyy PC-Axikseen tiedostoa ladattaessa, mutta sitä ei näytetä PX-Web-palvelussa.

VALUES - pakollinen

Metatietotyyppi: tilastollinen metatieto

Vaikutusalue: arvokohtainen

Yhden arvotekstin enimmäispituus on 256 merkkiä

Avainsana VALUES määritetään jokaiselle muuttujalle. Arvojen (luokitusnimikkeiden) **on oltava uniikkeja**, ja ne esiintyvät siinä järjestyksessä kuin ne ovat riveillä tai sarakkeilla. Nimiketekstit ovat lainausmerkeissä ja ne erotetaan toisistaan pilkuilla.

Jos lista jaetaan usealle riville, rivinvaihto tehdään arvoja erottavan pilkun jälkeen. Jos yksittäisen arvotekstin pituus ylittää 100 merkkiä, se tulee kirjoittaa omalle rivilleen.

```
VALUES("vuosi")="1987","1988","1989";
VALUES("muuttotyyppi")="Maassamuuton tulomuutto",
"Maassamuuton lähtömuutto","Maahanmuutto","Maastamuutto";
```

Soveltamisohje Tilastokeskuksessa: Pyritään aina käyttämään luokitustietokannasta vakioituja muuttujanimiä, jolloin muuttujien arvot perustuvat virallisiin luokituksiin. Räätelöidyissä palveluissa käytetyt luokitukset ja muuttujat, joita ei ole viety luokituskantaan, dokumentoidaan kyseisen tuotteen tuotemäärityksiin. Summaluokat esitetään aina ennen alakohtiaan.

Esimerkiksi:

```
VALUES("alue")="Koko maa","Alahärmä","Alajärvi",. . .
```

Jos luokituksessa on hierarkioita, jotka esitetään sisennyksillä, sisennykset täytetään **alkupisteillä** sen varmistamiseksi, etteivät sovellukset poista alkublankkoja.

Esimerkiksi:

```
VALUES("alue")="Koko maa",".Uusimaa","..Espoo","..Helsinki";
```

Luokitustietokannasta toimitettavissa vakioryhmittelyissä ovat alkupisteet valmiina.

8. Tyypilliset virhelähteet

Vaikka samat asiat tulevatkin esille tässä ohjeessa asianosaisissa kohdissa, on tyypillisten usein toistuvien virheiden ja usein esitettyjen kysymysten välttämiseksi paikallaan lopuksi kerrata muutamia sääntöjä, joita on noudatettava ohjelmoitaessa PC-Axis-tiedostoja tuottavia sovelluksia:

- tiedostojen nimissä **ei** saa käyttää välilyöntejä
- tiedoston alkuosa koostuu aina metadatatista, data on aina tiedoston viimeisenä osiona
- sekä metadatatassa että datassa on huomattava, että sanoja ei saa jakaa riveille
- pitkä teksti jaetaan **tiedoston** riveille siten, että rivin katkos päättyy lainausmerkkiin ja seuraava rivi alkaa lainausmerkillä (#-merkki osoittaa puolestaan sen rivinvaihdon, jolla tieto rivitetään **sovelluksissa**)
- muuttujanimiä, arvotekstejä tai koodeja ei saa katkaista
- avainsanojen tulee olla määrättyssä järjestyksessä (ks. liitettä 2)
- jokaisen avainsanalla alkavan osion loppumerkkinä on puolipiste, jonka perässä on heti rivinvaihto
- tekstin viimeinen lainausmerkkiä edeltävä merkki ei saa olla tyhjä (= ei loppuvälilyöntejä)
- teksteissä **ei saa** käyttää lainausmerkkejä (")
- teksteissä tulee välttää erikoismerkkejä kuten kaari- ja hakasulkeita sekä puolipisteitä, jotka on varattu tiedoston rakenteen merkitsemiseen
- joidenkin erikoismerkkien (mm. sarkain) käyttö voi estää tiedoston avaamisen sovelluksissa
- tiedon siirto Excelliin voi tulla ongelmaksi, jos teksteissä on käytetty sulkulausekkeita ja niiden sisällä aritmeettisiä merkkejä
- muuttujanimien tulee olla uniikkeja, samoin myös muuttujan arvojen ja niitä vastaavien koodien
- yksittäisen arvotekstin pituus ei saa ylittää 256 merkkiä
- dataosan numeeriset solut ovat ilman lainausmerkkejä, samoin metaosassa esiintyvät YES/NO-tyyppiset asetukset sekä numeeriset arvot (mm. desimaaliasetukset)
- dataosan solujen välissä on oltava erotinmerkki (välilyönti tai sarkain)
- dataosan lopussa **ei** saa olla välilyöntiä ennen puolipistettä
- kokonaislukuihin ei tarvitse tallentaa desimaaliosaa (säästää tilaa)
- rivinvaihto **ei ole** erotinmerkki.

Liitteet

Liite 1. Avainsanat aakkosjärjestyksessä

	TK:n standardi	PC-Axis	PX-Web	PX-Edit	Vaikutusalue	Pituus	Kommentti
AGGREGALLOWED		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T		
AUTOOPEN		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T		
AXIS-VERSION	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	80	
BASEPERIOD		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M	80/rivi	1)
CELLNOTE		Tuettu	Tuettu	Tuettu	S	80/rivi	
CELLNOTEX		Tuettu	Tuettu	Tuettu	S	80/rivi	
CFPRICES		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M	1	1)
CHARSET	Pakollinen (ANSI)	Tuettu	Pakollinen (ANSI)	Pakollinen	T		
CODEPAGE		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	20	
CODES	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	M	256	
CONFIDENTIAL	Kielletty	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	20	
CONTACT	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M	80/rivi	1)
CONTENTS	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T	256	
CONTVARIABLE		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	80	
COPYRIGHT	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T		
CREATION-DATE	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	80	
DATA	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T		
DATABASE	Suosittelava	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	80/rivi	
DATANOTECELL		Tuettu		Tuettu	S	20	5)
DATANOTESUM		Tuettu			T	20	5)
DATASYMBOL1		Tuettu		Tuettu	T	20	5)
DATASYMBOL2		Tuettu		Tuettu	T	20	5)
DATASYMBOL3		Tuettu		Tuettu	T	20	5)
DATASYMBOL4		Tuettu		Tuettu	T	20	5)
DATASYMBOL5		Tuettu		Tuettu	T	20	5)
DATASYMBOL6		Tuettu		Tuettu	T	20	5)
DATASYMBOLNIL		Tuettu		Tuettu	T	20	5)
DATASYMBOLSUM		Tuettu		Tuettu	T	20	5)
DAYADJ		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M		1)
DECIMALS	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T		
DEFAULT-GRAPH				Tuettu			5)
DESCRIPTION	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	98	
DESCRIPTIONDEFAULT	Suosittelava	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T		
DIRECTORY-PATH	Pakollinen (PX-Webiin menevät)			Tuettu	T		5)
DOMAIN		Tuettu	Tuettu	Tuettu	M	80	
DOUBLECOLUMN	Ei suositella	Matriisim.	Matriisim.	Tuettu	M		
ELIMINATION	Suosittelava	Tuettu	Tuettu	Tuettu	M		
HEADING	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T	80 (à)	
INFO				Tuettu	T		5)
INFOFILE		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	256/rivi	
KEYS		Tuettu	Tuettu	Tuettu	M		
LANGUAGE	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	2	
LANGUAGES		Tuettu			T	n x 2	5)
LAST-UPDATED	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M	80	1)
LINK				Tuettu			5)
MAP		Tuettu	Tuettu	Tuettu	M	80	
MATRIX	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T	8	
NEXT-UPDATE				Tuettu	T		5)
NOTE	Suosittelava	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M	80/rivi	4)
NOTEX		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M	80/rivi	4)

PARTITIONED		Tuettu	Tuettu	Tuettu	M		
PRECISION		Tuettu	Tuettu	Tuettu	A		
PRETEXT	Ei suositella	Tuettu	Tuettu	Tuettu	M		
PX-SERVER	Pakollinen (PX-Webiin menevät)			Tuettu	T	256	5)
REFPERIOD		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M	80/rivi	1)
SEASADJ		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M		1)
SHOWDECIMALS		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T		
SOURCE	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	80/rivi	
STOCKFA		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M	1	1)
STUB	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T	80 (à)	
SUBJECT-AREA	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T	100	
SUBJECT-CODE	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T	5	
SURVEY				Tuettu			5)
TIMEVAL		Tuettu	Tuettu	Tuettu	M		
TITLE	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	M	98	
UNITS	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T,M	80	1)
UPDATE-FREQUENCY				Tuettu	T		5)
VALUENOTE		Tuettu	Tuettu	Tuettu	A	80/rivi	
VALUENOTEX		Tuettu	Ei	Tuettu	A	80/rivi	2)
VALUES	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	M	256	
VARIABLE-TYPE				Tuettu			5)

Vaikutusaluekoodit:

- taulukkokohtainen (T).
- taulukkokohtainen, tutkimusmuuttujaa CONTVARIABLE käytettäessä muuttujakohtainen (T, M).
- muuttujakohtainen (M).
- arvokohtainen (A).
- solukohtainen (S).

Kommenttinumerot:

- 1) Esiintyy jokaiselle tutkimusmuuttujalle, jos CONTVARIABLE-avainsana on määritelty
- 2) Ei käyttöliittymässä
- 3) TK:n standardi -sarakkeelle on kirjattu laatuvaatimus, joka otetaan Tilastokeskuksen tietokantapalveluissa käyttöön vuoden 2006 aikana
- 4) NOTE- ja NOTEX-avainsanat voidaan määrittellä sekä taulukko- että muuttujakohtaisesti
- 5) Uusi tai vuoden 2006 aikana tulossa oleva avainsana.

Liite 2. Avainsanat esiintymisjärjestyksessä

	TK:n standardi	PC-Axis	PX-Web	PX-Edit	Vaikutusalue	Pituus	Kommentti
CHARSET	Pakollinen (ANSI)	Tuettu	Pakollinen (ANSI)	Pakollinen	T		
AXIS-VERSION	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	80	
CODEPAGE		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	20	
LANGUAGE	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	2	
LANGUAGES					T	n x 2	
CREATION-DATE	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T		
NEXT-UPDATE				Tuettu	T		5)
PX-SERVER	Pakollinen (PX-Webiin menevät)			Tuettu	T	256	5)
DIRECTORY-PATH	Pakollinen (PX-Webiin menevät)			Tuettu	T	256	5)
UPDATE-FREQUENCY				Tuettu	T		5)
TABLEID				Tuettu			5)
DEFAULT-GRAPH				Tuettu			5)
DECIMALS	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T		
SHOWDECIMALS		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T		
MATRIX	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T	8	
AGGREGALLOWED		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T		
AUTOPEN		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T		
SUBJECT-AREA	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T	100	
SUBJECT-CODE	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T	5	
CONFIDENTIAL	Kielletty	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	20	
COPYRIGHT	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T		
DESCRIPTION	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	98	
TITLE	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	M	98	
DESCRIPTIONDEFAULT	Suosittelava	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T		
CONTENTS	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T	256	
UNITS	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T,M	80	1)
STUB	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T	80 (à)	
HEADING	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T	80 (à)	
CONTVARIABLE		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	80	
VALUES	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	M	256	
TIMEVAL		Tuettu	Tuettu	Tuettu	M		
CODES	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	M	256	
DOUBLECOLUMN	Ei suositella	Matriisim.	Matriisim.	Tuettu	M		
PRETEXT	Ei suositella	Tuettu	Tuettu	Tuettu	M		
DOMAIN		Tuettu	Tuettu	Tuettu	M	80	
VARIABLE-TYPE				Tuettu		256	5)
MAP		Tuettu	Tuettu	Tuettu	M	80	
PARTITIONED		Tuettu	Tuettu	Tuettu	M		
ELIMINATION	Suosittelava	Tuettu	Tuettu	Tuettu	M		
PRECISION		Tuettu	Tuettu	Tuettu	A		
LAST-UPDATED	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M	80	1)
STOCKFA		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M	1	1)
CFPRICES		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M	1	1)
DAYADJ		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M		1)
SEASADJ		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M		1)
UNITS ( )		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M	80	6)
CONTACT	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M	80/rivi	1)
REFPERIOD		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M	80/rivi	1)
BASEPERIOD		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T,M	80/rivi	1)
DATABASE	Suosittelava	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	80/rivi	
SOURCE	Pakollinen	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	80/rivi	
SURVEY				Tuettu		256	5)

INFOFILE		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	256/rivi	
INFO				Tuettu	T		5)
LINK				Tuettu		256	5)
NOTEX		Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	80/rivi	4)
NOTE	Suosittelava	Tuettu	Tuettu	Tuettu	T	80/rivi	4)
VALUENOTEX		Tuettu	Ei	Tuettu	M	80/rivi	2)
VALUENOTE		Tuettu	Tuettu	Tuettu	M	80/rivi	
CELLNOTEX		Tuettu	Tuettu	Tuettu	S	80/rivi	
CELLNOTE		Tuettu	Tuettu	Tuettu	S	80/rivi	
DATASYMBOL1		Tuettu		Tuettu	T	20	5)
DATASYMBOL2		Tuettu		Tuettu	T	20	5)
DATASYMBOL3		Tuettu		Tuettu	T	20	5)
DATASYMBOL4		Tuettu		Tuettu	T	20	5)
DATASYMBOL5		Tuettu		Tuettu	T	20	5)
DATASYMBOL6		Tuettu		Tuettu	T	20	5)
DATASYMBOLNIL		Tuettu		Tuettu	T	20	5)
DATASYMBOLSUM		Tuettu		Tuettu	T	20	5)
DATANOTECELL		Tuettu		Tuettu	T	20	5)
DATANOTESUM		Tuettu			T	20	5)
KEYS		Tuettu	Tuettu	Tuettu	M		
DATA	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	T		

Vaikutusaluekoodit:

- taulukko-kohtainen (T).
- taulukko-kohtainen, sisältömuuttujaa CONTVARIABLE käytettäessä muuttujakohtainen (T,M).
- muuttujakohtainen (M).
- arvokohtainen (A).
- solukohtainen (S).

Kommenttinumerot:

- 1) Esiintyy jokaiselle tutkimusmuuttujalle, jos CONTVARIABLE-avainsana on määritelty
- 2) Ei käyttöliittymässä
- 3) TK:n standardi -sarakkeelle on kirjattu laatuvaatimus, joka otetaan Tilastokeskuksen tietokantapalveluissa käyttöön vuoden 2006 aikana
- 4) NOTE- ja NOTEX-avainsanat voidaan määrittellä sekä taulukko- että muuttujakohtaisesti
- 5) Uusi tai vuoden 2006 aikana tulossa oleva avainsana.

Liite 3. Ryhmittelytiedoista

Ryhmittelytiedostot muistuttavat Windowsin .ini-tiedostoja, joissa osiot (lohkot) erotellaan hakasulkeissa olevilla avainsanoilla. Osioiden sisältö koostuu indeksoinnista, joka liittyy luokkakoodit ja luokkanimet summaussääntöihin. Indeksien ja siihen liittyvien luokkien välissä on yhtäsuuruusmerkki. Ryhmittely kuvataan kahdella tiedostolla, joista **.vs**-tiedostolla määritellään arvojoukko ja **.agg**-tiedostolla sen summaussääntö. Ryhmittely voidaan luoda PC-Axis-ohjelman toiminnolla *Tiedosto/Luokitukset*.

Malli ika.vs -tiedostosta:	Malli ikäkausi -14, 15-64, 65-.agg -tiedostosta
[Descr] Name=ikä Type=V [Aggreg] 1=5-vuotisikä -4, 5-9, , 85-.agg 2=10-vuotisikä -14, 15-24, , 75-.agg 3=Ikäkausi -14, 15-64, 65-.agg [Domain] 1=IKÄ [Valuecode] 1=SSS 2=000 3=001 4=002 5=003 6=004 7=005 8=006 9=007 ..... 110=108 111=109 112=110 113=111 114=112 115=113 116=114 117=115 [Valuetext] 1=Yhteensä 2=0 3=1 4=2 5=3 6=4 7=5 8=6 9=7 ..... 110=108 111=109 112=110 113=111 114=112 115=113 116=114 117=115	[Aggreg] Name=Ikäkausi -14, 15-64, 65- Valueset=Ikä vuosina 1=SSS 2=0-14 3=15-64 4=65- [Aggttext] 1=Yhteensä 2=- 14 3=15 - 64 4=65 - [SSS] 1=SSS [0-14] 1=000 2=001 3=002 4=003 5=004 6=005 7=006 8=007 9=008 10=009 11=010 12=011 13=012 14=013 15=014 [15-64] 1=015 2=016 ..... 48=062 49=063 50=064 [65-] 1=065 2=066 3=067 ..... 45=109 46=110 47=111 48=112 49=113 50=114 51=115

Liite 4. Tilastokeskuksen aihealueuokitus, tilastojen nimilyhenteet ja tiedostojen nimeäminen

Aihealueuokitus, jota käytetään avainsanassa SUBJECT-CODE

ASU	Asuminen	PAV	Palvelut
ELI	Elinolot	RAH	Rahoitus ja vakuutus
ENE	Energia	RAK	Rakentaminen
HIN	Hinnat ja kustannukset	SOS	Sosiaaliturva
JUL	Julkinen talous	TEO	Teollisuus
KAN	Kansantalous	TER	Terveys
KAU	Kauppa	TTT	Tiede, teknologia ja tietoyhteiskunta
KOU	Koulutus	TUL	Tulot ja kulutus
KLT	Kulttuuri ja viestintä	TYM	Työmarkkinat
LII	Liikenne ja matkailu	VAA	Vaalit
MAA	Maa-, metsä- ja kalatalous	VRM	Väestö
OIK	Oikeus	YMP	Ympäristö ja luonnonvarat
PAL	Palkat ja työvoimakustannukset	YRI	Yritykset

Tilastojen nimilyhenteet ja niihin liittyvät tiedostojen nimeämisohjeet ovat luettavissa Tilastokeskuksen intran kohdassa:

Tiedonjakelu ja julkaiseminen > Verkojulkaiseminen > Tietokannat

Liite 5. Muut ohjeet ja standardit

Tilastokeskuksen intran kohdasta:

Tiedonjakelu ja julkaiseminen > Verkojulkaiseminen > Tietokannat

löytyy muita asiaan liittyviä ohjeita ja määräyksiä, kuten:

- luokitusosuudet ja tilastoille yhteisten muuttujanimikkeiden esitystavat
- taulukkoselosteen rakenneohjeet
- PX-iMap-karttasovelluksen soveltamisohje.

Liite 6. Lähdeviitteet

Ruotsin tilastokeskuksen (SCB) ylläpitämät alkuperäisdokumentit löytyvät osoitteesta:

<http://www.pc-axis.scb.se/>